

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Analýza zásahů psů u Svazu záchranných brigád kynologů

ČR

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Ing. Miloš Fiala, Ph.D.

Vypracoval:

Bc. Martin Konvalinka

Praha, srpen 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Ing. et Mgr. Miloši Fialovi, Ph.D. za metodické vedení práce, rady a připomínky. Poděkování patří také Ing. et Mgr. Josefu Viláškovi za konzultace při tvorbě této práce. Dále děkuji rodině, přátelům a jmenovitě členům SZBK ČR paní Heleně Šabatové a Vilému Babičkovi za poskytnutí informací a potřebných dat pro vypracování diplomové práce.

Abstrakt

Název: Analýza zásahů psů u Svazu záchranných brigád kynologů ČR

Cíle: Cílem diplomové práce je analýza zásahů psů u Svazu záchranných brigád kynologů ČR. Dalším cílem práce je souhrnně popsat historii, současné působení a zapojení Svazu záchranných brigád kynologů ČR v rámci IZS.

Metody: Teoretická východiska byla zpracována na základě rešerší knih a legislativy. Pomocí metody obsahové analýzy jsou vymezeny klíčové pojmy, mezi které patří IZS, složky IZS, SZBK ČR. Praktická část této diplomové práce je sepsána metodou popisné statistiky.

Výsledky: Výsledkem práce je souhrnný popis Svazu záchranných brigád kynologů ČR od vzniku až po současnost, její působení a legislativní pravomoc. Jsou sepsána a vyhodnocena číselná data všech zásahů Svazu záchranných brigád kynologů ČR za období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020. Tato data jsou doložena přehlednými tabulkami s přesnými počty zásahů a jejím stručným popisem.

Klíčová slova: Analýza, zásah, záchrana, psi, výcvik

Abstract

Title: Analysis of dog interventions at the Association of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic

Objectives: The aim of the diploma thesis is the analysis of dog interventions at the Association of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic. Another aim of the work is to summarize the history, current activities and involvement of the Union of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic within the IRS

Methods: Theoretical background was developed on the basis of searches of books and legislation. Using the method of content analysis, key terms are defined, which include IRS, IRS components, SZBK CR. The practical part of this diploma thesis is written by the method of descriptive statistics.

Results: The result of the work is a summary description of the Union of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic from its inception to the present, its operation and legislative authority. Numerical data of all interventions of the Union of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic for the period from 1 May 2016 to 31 December 2020 are written and evaluated. These data are supported by clear tables with exact numbers of interventions and its brief description.

Keywords: Analysis, intervention, rescue, dogs, training

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Teoretická východiska.....	13
2.1	Integrovaný záchranný systém.....	13
2.1.1	Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.....	13
2.1.2	Pojem integrovaný záchranný systém.....	13
2.1.3	Některé ze základních pojmů definované zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS. 13	
2.1.4	Struktura IZS a její úrovně.....	14
2.1.5	Úrovně IZS.....	16
2.2	Základní složky integrovaného záchranného systému.....	17
2.2.1	Hasičský záchranný sbor České republiky.....	17
2.2.2	Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany.....	18
2.2.3	Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby.....	19
2.2.4	Policie České republiky.....	20
2.3	Kynologie.....	21
2.3.1	Odvětví kynologie.....	21
2.3.2	Mezinárodní kynologická organizace.....	23
2.3.3	Mezinárodní organizace záchranných psů.....	23
2.3.4	Českomoravská kynologická unie.....	23
2.4	Dějiny služební a záchranné kynologie.....	24
2.4.1	Využívání psů pro válečné účely.....	24
2.4.2	Historie služební kynologie.....	25
2.4.3	Záchranné kynologie v období 1. a 2. světové války.....	27
2.4.4	Historie novodobé záchranné kynologie.....	28
2.5	Organizace a sdružení zabývající se kynologií v rámci IZS.....	29
2.5.1	Hasičský záchranný sbor České republiky.....	29
2.5.2	Záchranný útvar HZS ČR.....	30
2.5.3	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.....	30
2.5.4	Policie ČR.....	31
2.5.5	Armáda České republiky.....	32

2.5.6	Celní správa ČR.....	32
2.5.7	Vězeňská služba ČR.....	33
2.5.8	Horská služba ČR.....	33
2.5.9	Svaz záchranných brigád kynologů ČR.....	34
2.5.10	Kynologická záchranná jednotka ČR.....	34
2.5.11	Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR.....	34
2.5.12	Sirius.....	35
2.6	Svaz záchranných brigád kynologů ČR.....	35
2.6.1	Historie vzniku Svazu záchranných brigád kynologů.....	35
2.6.2	Členění SZBK ČR.....	38
2.6.3	Pohotovostní zásahová jednotka SZBK ČR.....	39
2.6.4	Zaměření výcviku psů u SZBK ČR.....	39
2.6.5	Národní zkušební řád SZBK ČR.....	40
2.6.6	Kvalifikace psovodů SZBK ČR.....	52
2.7	Záchranářský pes.....	53
2.7.1	Výběr psa.....	53
2.7.2	Faktory výchovy psa.....	54
2.7.3	Výcvik a učení psa.....	55
2.7.4	Pravidla výcviku psa.....	57
2.7.5	Psovod.....	57
2.7.6	Figurant.....	58
2.7.7	Výcvik psa v rámci pracovní specializace.....	59
2.7.8	Výcvik záchranářského psa.....	59
2.7.9	Předpoklady psa k záchranářskému výcviku.....	60
3	Cíle, úkoly a metody.....	62
3.1	Cíle.....	62
3.2	Úkoly.....	62
3.3	Metody.....	62
4	Praktická část.....	63
4.1	Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 5. 2016 až 31. 12. 2016.....	64
4.2	Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2017 až 31. 12. 2017.....	65
4.3	Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2018 až 31. 12. 2018.....	66
4.4	Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2019 až 31. 12. 2019.....	67
4.5	Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2020 až 31. 12. 2020.....	68

5	Výsledky.....	70
6	Závěr.....	72
7	Seznam zdrojů.....	73
7.1	Literatura:.....	73
7.2	Závěrečné práce.....	74
7.3	Právní předpisy:.....	74
7.4	Elektronické zdroje:.....	75
8	Přílohy.....	78
8.1	Seznam tabulek.....	78
8.2	Seznam grafů.....	78

Seznam zkratek

AČR	– Armáda České republiky
ČMKU	– Českomoravská kynologická unie
ČR	– Česká republika
ČSSR	– Československá socialistická republika
FCI	– Fédération cynologique internationale (Mezinárodní kynologický federace)
HZS	– Hasičský záchranný sbor
GŘ HZS	– Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
IRO	– International rescue dog organisation (Mezinárodní záchranná organizace kynologů)
IZS	– Integrovaný záchranný systém
JPO	– Jednotky požární ochrany
KZJ	– Kynologická záchranná jednota
MS	– Mistrovství světa
MU	– Mimořádná událost
MV	– Ministerstvo vnitra
PČR	– Policie České republiky
SDH	– Sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	– Sbor hasičů Čech, Moravy a Slezska
STSČ	– Sdružení technických sportů a činností
SZBK	– Svaz záchranných brigád kynologů
VT	– Výkonnostní třídy
ZBK	– Záchranná brigáda kynologů
ZBK JmK	– Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje
ZZS	– Zdravotnická záchranná služba

1 Úvod

Dodnes není zcela jistě potvrzena ucelená teorie o vzniku spolupráce člověka se psem. Nejznámější teorie tvrdí, že vlk obecný (*Canis lupus*) začal společně se svou smečkou doprovázet lidské lovce na výpravách, protože se živili zbytky, které člověk ze své kořisti zanechával. Postupně pak začali vlci být na lidech závislí a člověk je proto začal využívat ke své spolupráci. Mimo jiné existuje i teorie, která tvrdí, že vzhledem k přirozené plachosti vlků je nepravděpodobné, aby se dospělí vlci postupem času samovolně začlenili do lidské společnosti. Avšak jiná situace by mohla nastat v případě, že by vlčí mláďata byla osvojena a vychovávána člověkem. V takovém případě se vlčata mohla přizpůsobit životu lidské skupiny a případně se i množit.

Předmětem této práce není vyřešení otázky o vzniku spolupráce člověka se psem. Práce se zabývá otázkou, co spolupráce člověka a psa znamená pro dnešní společnost. O živelních pohromách, nehodách, haváriích, katastrofách, o tom všem slyšíme z médií téměř neustále. V současném globalizovaném světě jsme mnohem častěji o těchto stavech informováni, zdánlivě se jich jeví více a větší měrou se nás dotýkají. Jisté je, že i když jsou v 21. století při mimořádných událostech využívány různé nejmodernější záchranné technologie, tak stále žádná z nich se nevyrovnala nejrychlejšímu, nejspolehlivějšímu a nejpřesnějšímu prostředku pro vyhledávání osob, jako je speciálně vycvičený pes.

Pokud si uvědomíme, že čichové schopnosti psů jsou až 10 000krát citlivější ve srovnání s lidskými, pak je zcela zřetelné, že jsou-li psi výcvikem správně směřováni do kterékoliv oblasti, přinášejí obrovské pole působnosti a velmi široké možnosti využití. Psi jsou schopni podle čichu dosledovat postřelenou zvěř, nalézt ohnisko požáru, označit výbušninu ukrytou v zavazadle nebo rozpoznat některá vážná onemocnění u pacientů. Existuje spousta dalších způsobů, jak využít čichových schopností psa. Nejen pro využití těchto schopností jsou psi používáni při mimořádných událostech, kde spolu s psovodem tvoří nezastupitelný tým. V případech, kde technika, samotné lidské smysly a možnosti nejsou dostačující, pomáhají kynologické záchranné týmy v záchraně toho nejcennějšího, lidského života.

Celým námětem této práce se prolíná záchranná činnost Svazu záchranných brigád kynologů České republiky v rámci zařazení do Integrovaného záchranného systému při mimořádných událostech, kde sehrává důležitou roli ke splnění úkolu.

V teoretické části této práce je představen samotný pojem Integrovaný záchranný systém, jeho složky a úrovně. Dále je pak objasněn termín kynologie a jsou vypsány a stručně popsány organizace a sdružení, které se zabývají služební a záchrannou kynologií v rámci Integrovaného záchranného systému. Samotná kapitola je věnována Svazu záchranných brigád kynologů České republiky, jejímu založení, struktuře a úkolům v rámci Integrovaného záchranného systému. V teoretických východiscích je také sepsána kapitola týkající se výchovy a výcviku záchranného psa.

Druhá část práce – praktická, se zabývá samotnou analýzou zásahů psů Svazu záchranných brigád kynologů za období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020 na území České republiky. Analýza zásahů ukazuje v číslech činnost Svazu záchranných brigád kynologů České republiky a potřebnost této specializace pro obyvatele České republiky.

2 Teoretická východiska

2.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém (dále jen IZS) je pojem, který byl zaveden spolu se vznikem zákona o IZS v roce 2001. Do té doby nebyl tento pojem legislativně ukotven, a nebyl tudíž ani používán. IZS vychází ze zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

2.1.1 Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů v platném znění vymezuje základní pojmy a stanoví složky IZS a jejich působnost, stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů státních samosprávních celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu (tzv. krizové stavy). (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

2.1.2 Pojem integrovaný záchranný systém

IZS se použije v přípravě na mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma a více složkami IZS. Samotný pojem IZS chápeme jako koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

2.1.3 Některé ze základních pojmů definované zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS.

- a) **Mimořádná událost** je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek a životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.
- b) **Záchranné práce** jsou činnosti vedoucí k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve

vztahu k ohrožení života, zdraví majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

- c) **Likvidační práce** jsou činnosti vedoucí k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.
 - d) **Ochrana obyvatelstva** je plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku.
 - e) **Zařízení civilní ochrany** bez právní subjektivity je součástí právnické osoby nebo obce, určené k ochraně obyvatelstva; tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky.
 - f) **Věcnou pomocí** je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce; věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtmana kraje.
 - g) **Osobní pomocí** je činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce; osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtmana kraje.
- (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

2.1.4 Struktura IZS a její úrovně

IZS je právně vymezený, otevřený systém koordinace a spolupráce. V zákoně o IZS jsou stanoveny základní a ostatní složky IZS, které jsou předurčeny k likvidaci mimořádných událostí, přírodních a antropogenních katastrof. IZS je součástí systému vnitřní bezpečnosti státu a podílí se na naplňování ústavního práva občanů na poskytnutí pomoci v případě ohrožení zdraví nebo života ze strany státu. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

Složky integrovaného záchranného systému jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy (dále jen "hejtman") nebo Ministerstvem

vnitru (dále jen MV), pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací. (Zákon č. 239/2000Sb., hlava II, § 4)

2.1.4.1 Základní složky IZS

Základní složky integrovaného záchranného systému zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmisťují své síly a prostředky po celém území České republiky. (Zákon č. 239/2000Sb., hlava II, § 4)

Základními složkami IZS jsou:

1. Hasičský záchranný sbor České republiky,
2. jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
3. poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
4. Policie České republiky.

2.1.4.2 Ostatní složky IZS

Ostatními složkami IZS jsou:

1. Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
2. ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
3. ostatní záchranné sbory,
4. orgány ochrany veřejného zdraví,
5. havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
6. zařazení civilní ochrany,
7. neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami integrovaného záchranného systému také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem. Pokud poskytovatelé zdravotních služeb uvedení ve větě první uzavřou s místně příslušným poskytovatelem zdravotnické záchranné služby nebo krajským úřadem dohodu o plánované pomoci na vyžádání, začlení je HZS kraje do poplachového plánu integrovaného záchranného systému kraje a stanou se ostatními složkami IZS i pro období mimo krizový stav. (Zákon č. 239/2000Sb., hlava II, § 4)

Ostatní složky IZS jsou povolávány k záchranným a likvidačním pracím podle druhu mimořádné události, a to na základě jejich oprávnění k takovéto činnosti, které je dáno právními předpisy. Zařazování ostatních složek do IZS se provádí na stupni kraj, kde do poplachového plánu IZS daného kraje zařazuje tyto složky hasičský záchranný sbor kraje na základě předem uzavřené dohody o poskytnutí pomoci na vyžádání podle zákona o IZS. (Zákon č. 239/2000Sb., hlava II, § 4)

2.1.5 Úrovně IZS

Když zasahuje IZS, znamená to, že se na místě mimořádné události sejdou dvě a více složek IZS a je třeba společně řešit vzniklou situaci. Způsob řízení záchranných a likvidačních prací závisí především na druhu a rozsahu mimořádné události a také na počtu a druhu složek, podílejících se na těchto pracích. Obecně lze rozdělit způsob řízení do tří úrovní:

- taktické,
- operační a
- strategické. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

Taktická úroveň je řízena velitelem zásahu, který odpovídá za veškerou činnost související se záchrannými a likvidačními pracemi. Pokud zvláštní právní předpisy nestanovují jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany, který řídí záchranné a likvidační práce a koordinuje činnost jednotlivých složek IZS (pokud jsou přítomné) na místě samém. K této činnosti si může zřídit výkonný orgán – štáb velitele zásahu. Pravomoci velitele zásahu jsou dány zákonem o IZS a činnost jeho štábu v průběhu zásahu vyhláškou MV ČR č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

Řízení na operační úrovni probíhá v operačních střediscích základních složek IZS, přičemž operační a informační střediska HZS ČR jsou současně operačními a informačními středisky IZS. Operační střediska (v obecném smyslu) jsou zřízena v krajích a na MV a zajišťují obsluhu linek tísňového volání 150, 155 a 158. Operační a informační středisko IZS kraje (KOPIS) má koordinační roli vůči operačním střediskům, ovládá systémy varování a vyrozumění obyvatelstva, je spojovacím bodem mezi místem zásahu a nejvyšší úrovní řízení. Rovněž zajišťuje příjem linky tísňového

volání 112, určené v současné době především cizincům a může požadovat uveřejnění informací v médiích. Operační a informační střediska IZS povolávají na žádost velitelů zásahu k nasazení ostatní složky IZS podle daného stupně poplachového plánu IZS. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

Strategickou úroveň řízení tvoří přímé angažování starosty obecního úřadu s rozšířenou působností, hejtmána kraje nebo MV do koordinační činnosti při provádění záchranných a likvidačních prací v případě, že jsou o to požádáni velitelem zásahu. K této činnosti využívají jako pracovní orgán předem ustavený krizový štáb a využívají zpracované krizové plány. Složení, činnost a funkce krizového štábu jsou stanoveny nařízením vlády č. 462/2000 Sb., k provedení některých ustanovení krizového zákona v platném znění a směrnicí MV č. j.: MV-117572-2/PO-OKR ze dne 24. listopadu 2011 a uvedené ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí v částce 6 ze dne 30. listopadu 2011. Zapojení hejtmána kraje a MV nastává automaticky v případě, kdy je podle příslušného poplachového plánu IZS mimořádná událost klasifikována nejvyšším stupněm poplachu. Ke koordinaci činnosti na strategické úrovni slouží havarijní plán kraje, který je zpravidla členěn podle správního území obcí s rozšířenou působností. Z důvodů usnadnění záchranných a likvidačních prací a z hlediska ochrany obyvatelstva se u významných potenciálních zdrojů rizika vzniku negativních událostí (objekty chemického průmyslu, jaderně-energetická zařízení) navíc zpracovávají vnější havarijní plány těchto objektů. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

2.2 Základní složky integrovaného záchranného systému

2.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS ČR) byl zřízen na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky. (Fiala, Vilášek, 2010)

Zákon č. 238/2000 Sb., o HZS ČR byl roku 2015 nahrazen zákonem č. 320/2015 Sb., o HZS ČR a o změně některých zákonů. Tento zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2016. HZS ČR je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví

obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. (Zákon č. 320/2015 Sb., hlava I, § 1)

HZS ČR se také podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, IZS, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy (Zákon č. 320/2015 Sb., hlava I, § 1). Zejména zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS, zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. (Fiala, Vilášek, 2010)

Hasičský záchranný sbor tvoří:

- generální ředitelství,
- hasičské záchranné sbory krajů,
- záchranný útvar,
- škola. (Zákon č. 320/2015 Sb., hlava II, § 5)

2.2.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Pod pojmem jednotky požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami. JPO disponuje požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, apod.). Základním legislativním dokumentem pro jednotky požární ochrany je zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ze dne 17. prosince 1985 (Volný, 2018). Základním posláním JPO je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry, a poskytovat účinnou pomoc při MU, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. (URL₁)

JPO mají za úkol provést likvidaci požáru, ovšem nemají za úkol učinit veškerá opatření vedoucí k likvidaci živelních pohrom a jiných MU, ale pouze opatření nutná k odstranění bezprostřední hrozby ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí. (Fiala, Vilášek, 2010)

Původním posláním pro systém JPO bylo hašení požárů, pro které byl vybudován. Vzhledem k technickému rozvoji společnosti je ovšem potřeba, aby JPO zasahovali nejen u požárů, ale i u dalších MU. Např. u dopravních nehod, havárií s únikem nebezpečných látek a ropných látek, živelních pohrom, apod. (URL₁)

JPO působí buď v organizačním řízení, nebo v operačním řízení. Organizační řízení zahrnuje činnosti k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany, aby bylo možné plnění úkolů JPO. Tímto se rozumí činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany, apod. Operačním řízením se rozumí činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné MU až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. Do těchto činností se zahrnuje výjezd JPO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních, prací, apod. (URL₁)

2.2.3 Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě byl vyhlášen dne 6. listopadu 2011 a nabyl účinnost 1. dubna 2012. Tento zákon upravuje podmínky pro poskytování zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS), práva a povinnosti poskytovatele ZZS, povinnosti poskytovatelů akutní lůžkové péče k zajištění návaznosti jimi poskytovaných zdravotních služeb na ZZS, podmínky pro zajištění připravenosti poskytovatele ZZS na řešení MU a krizových situací a výkon veřejné správy v oblasti ZZS. Do doby 1. dubna 2012 se zdravotnické záchranné služby řídily vyhláškou ministerstva zdravotnictví č. 434/1992 Sb., která nabyla platnosti 1. ledna 1993. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

Dle zákona č. 374/2011 Sb. definuje ZZS následovně: *„ZZS je zdravotní službou, v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy, není-li dále stanoveno jinak, poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života. Součástí zdravotnické záchranné služby jsou další činnosti stanovené tímto zákonem.“* (Zákon č. 374/2011 Sb., § 2)

Základním posláním ZZS je tedy poskytování přednemocniční péče. Činí tak od okamžiku vyrozumění až po předání postiženého do nemocniční péče. Po příjezdu je

snahou poskytnout maximum možných dostupných lékařských výkonů na místě nehody a před hospitalizací. ZZS je na území ČR tvořena čtrnácti územními středisky s právní subjektivitou. Těchto čtrnáct územních středisek ZZS pokrývá území všech krajů a hlavního města Prahy. Společně tvoří síť zařízení a pracovišť ZZS, jejichž výkonnými prvky jsou výjezdové skupiny s umístěním na daných výjezdových stanovištích. Tato stanoviště jsou umístěna a organizována tak, aby do 20 minut od přijetí oznámení kterýkoliv prvek mohl poskytnout pomoc přímo na místě. (Vilásek, Fiala a Vondrášek, 2014)

2.2.3.1 Typy výjezdových skupin:

- **RZP** – rychlá zdravotnická pomoc, jedná se o neodkladnou péči bez lékaře, posádku tvoří řidič-záchranář a zdravotnický záchranář, případně sestra s příslušnou kvalifikací.
- **RLP** – rychlá lékařská pomoc, jedná se o tým vedený lékařem, dále pak řidičem, sestrou nebo zdravotnickým záchranářem (a v některých případech ještě jeden záchranář).
- **RV** – Rendez-vous, jedná se o rychlou lékařskou pomoc tvořenou nejméně dvoučlennou posádkou ve složení řidič – záchranář a lékař, pracující nejčastěji v součinnosti s výjezdovými skupinami RZP. Členové RV se dopravují na místo hlášené příhody rychlým osobním vozem.
- **LZS** – letecká záchranná služba, v té tvoří zdravotnickou část posádky nejméně zdravotnický záchranář a lékař.
- **Doprava raněných a nemocných v podmínkách neodkladné péče** – posádku tvoří tým ovládající tzv. zajištění transportu.

Posádky RZP byly v minulosti spíše výjimkou nebo nebyly využívány vůbec, dnes reagují samostatně na zhruba 80% výzev záchranných služeb. Tam, kde je posádka RZP, zasahuje posádka RLP pouze u závažnějších případů, tam, kde RZP není k dispozici, vyjíždí ke všem výzvám.

2.2.4 Policie České republiky

Dne 21. června 1991 schválila Česká národní rada zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a na jeho základě vznikla dnem 15. července 1991 Policie České

republiky (dále jen PČR). PČR vznikla z dosavadních českých složek Sboru národní bezpečnosti. Dnem 1. ledna 2009 nabyl účinnosti nový zákon č. 273/2008 Sb., o PČR, ve znění pozdějších předpisů. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

PČR je výkonným orgánem státní moci v oblasti bezpečnosti občanů, ochrany majetku a veřejného pořádku. PČR je centrálně řízená organizace v rezortu MV a její rámcové řídicí a organizační struktury tvoří Policejní prezidium ČR, krajská ředitelství PČR (13 krajů a Praha) a územní odbory. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014)

Zákon č. 273/2008 Sb. definuje PČR tímto způsobem „*Policie ČR slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.*“ (Zákon č. 273/2008 Sb., Hlava I, § 2)

2.3 Kynologie

Kynologie je nauka o psech jako živočišném druhu z biologického hlediska. Kynologie se zabývá chováním a šlechtěním, rasami, výživou, chovatelstvím, výcvikem, ale i nemocemi psů. V praxi to vypadá tak, že se kynologie zabývá vším, co je se psy spojeno. Přestože přípona –logie tomu tak naznačuje, nejde přímo říct, že se jedná o ucelenou větev v pravém slova smyslu. Termín kynologie může být použit pro označení seriózního vědeckého přístupu zoologů, ale i pro souhrnné označení výcvikářů a chovatelů. Pojem lze také užít pro označení těch, kteří se psům věnují na neformální úrovni, zejména v psích sportech nebo jako domácím mazlíčkům a společníkům. (URL₈)

2.3.1 Odvětví kynologie

- **Služební kynologie** – jedná se zejména o využití psa, jako psa pracovního. V rámci IZS tento způsob přípravy psa využívá především policie, vězeňská služba, celní správa či armáda.

- **Záchranářská kynologie** – jde o specifickou disciplínu, kde základním posláním psa je záchrana lidského života. Jde především o vyhledávání osob v přírodních terénech, sutinách, nebo i ve vodním prostředí. Ačkoliv se jedná o záchranu osob, úkolem této činnosti je i nalezení osob, které již nejsou na živu. V oboru záchranářské kynologie tvoří pes a psovod speciálně vycvičený tým, kdy jeden bez druhého jsou nevyužitelní. Kynologická záchranářská organizace, nebo kynologická služba jsou označení pro organizace, zabývající se záchranářskou kynologií. (Bejčková, 2017)
- **Sportovní kynologie, či psí sporty** – pes je cvičen ke sportovním činnostem. Ve světě, ale i v ČR existuje řada sportů, kde sehrává velkou roli vztah a spolupráce psa a psovoda.
- **Výstavy** – jsou akce, kde se setkávají majitelé čistokrevných psů s průkazem původu, aby předvedli svého psa před rozhodčími a obecně, aby obdrželi odborný posudek. Nejde pouze o to získat titul z výstavy, ale získat dobrý výsledek od rozhodčích. Jedině pes s dobrým výsledkem z výstavy se může stát chovným jedincem, tzn., že jeho potomci mohou dostat průkaz původu. (URL₂)
- **Chovatelství** – je činnost, jejímž účelem je reprodukovat jedince daného druhu. V tomto odvětví je důležité sledovat zdraví všech jedinců, jak rodičů, tak potomků, aby nedocházelo k degenerativním změnám v rodokmenu.
- **Zkoušky** – slouží k ověření schopností konkrétního psa, jejichž výsledkem je dosažení určitého stupně zkoušky. Každá profesní disciplína má svůj sestavený zkušební řád, podle kterého hodnotí spolehlivost a připravenost psa.
- **Zdravotnictví** – výcvik psa je veden k léčebným účelům. Je známa skutečnost, že přítomnost a kontakt psa s člověkem má blahodárné účinky na jeho psychické zdraví. Takovouto formou léčení se zabývá Canisterapie. Pro zdravotně postižené (např. vozíčkáři, nevidomí) jsou speciálně cvičeni asistenční psi.
- **Myslivost** – lze také označit jako kynologickou disciplínu. Myslivci využívají psy při práci v lese, např. při honech nebo naháňkách. I pro myslivce a psa, určeného k mysliveckým činnostem je sestaven zkušební řád. Pro uplatnění mysliveckého psa v praxi není podmínkou splnění zkoušek jako u ostatních odvětví. Ačkoliv pes nemusí mít splněné myslivecké zkoušky, měl by být řádně vycvičen a kdykoliv odvolatelný od lovené zvěře, aby nedocházelo ke zdravotním újmám. (Vochozka, 2000)

2.3.2 Mezinárodní kynologická organizace

Mezinárodní kynologická organizace (dále jen FCI – Federation cynologique internationale) byla založena roku 1911 v Belgii. Hlavní sídlo a ústředí sídlí v Bruselu. Organizace registruje a uznává standardy všech čistokrevných (jen FCI uznávaných) plemen psů. FCI také rámcově upravuje předpisy o řízení chovu. Každý členský stát v FCI zastupuje pouze jediná „zastřešující“ organizace. Jako „střešní“ nebo zastřešující organizace je chápána ta organizace, která jako jediná má právo zastupovat členský stát v FCI, ostatní organizace musejí jednat pouze jejím prostřednictvím. (Šebková a kol., 2008)

2.3.3 Mezinárodní organizace záchranných psů

Mezinárodní organizace záchranných psů (dále jen IRO – International rescue dog organization) vznikla v roce 1993, sídlí v Salzburgu a je členem FCI. Organizace zastřešuje 126 národních záchrannářských organizací ze 43 zemí z celého světa. IRO zaručuje pomocí testovacích zkoušek, výcvikových kurzů a dalších akcí kvalitní výcvik záchrannářských psů. IRO jako společník Organizace spojených národů může rychle zasahovat při velkých katastrofách mezinárodního rozsahu. Cílem IRO je, aby každá členská organizace měla k dispozici dostatečný počet záchranných týmů – psovod a pes. (URL₃₂)

2.3.4 Českomoravská kynologická unie

Českomoravská kynologická unie (dále jen ČMKU) ČMKU je od prosince 1992 střešní organizací pro vstup do FCI pro všechny další kynologické organizace v České republice. Organizace sídlí v Praze, kde má svoje ústředí, dále jsou zde i plemenné knihy a registr chovatelských stanic. ČMKU sdružuje chovatelské kluby, pořádá výstavy, školí rozhodčí pro exteriér, vede své plemenné knihy a vydává rodokmeny. (Šebková a kol., 2008)

2.4 Dějiny služební a záchranářské kynologie

2.4.1 Využívání psů pro válečné účely

Historii využívání psů pro válečné účely můžeme rozdělit na dvě velká období: období starověku a středověku a období novověku.

Starověk a středověk

První záznamy o využívání psů k vojenským účelům sahají od dob 4. tisíciletí př. n. l. do doby starověkého Egypta. Z této doby byly na území starého Egypta nalezeny malby, kde psi stojí po boku egyptských bojovníků. Zmínění psů nacházíme i u Homéra, který připomíná, jakou službu vykonali psi pro Odyssea. (Hartl, 1986)

Z historických dokumentů se dále dozvídáme o použití psů v konkrétních bitvách. Jedna ze zpráv uvádí, že když obyvatelé města Magnesia vytáhli do boje proti Athéňanům, měl každý jezdec svého otroka a psa. Boj začal vypuštěním psů proti nepříteli a ti pak napadali zuřivě každého, kdo jim stál v cestě. Brzy vznikl v nepřátelském vojsku zmatek. Koně se plašili a bojové šiky nepřítelů byly narušeny. Pak předstoupili otroci a házeli proti nepříteli oštěpy a kameny. Když psi a otroci vykonali své dílo, provedli třetí nápor bojovníci Magnésie a zvítězili. (Hartl, 1986)

Přípravu a využití válečných psů řídila i řecká, perská, ale také i římská vojska. Zpočátku neprocházeli váleční psi žádným speciálním výcvikem, ale byli pouze vybíráni ze psů, kteří byli útoční a nebáli se nepřítelů. Veškerá příprava na boj spočívala v jejich dobrém krmení a dráždění cizí osobou. (Hartl, 1986)

Novověk

Rozšířením střelných zbraní v novověkých armádách ustupuje do pozadí význam válečných psů. V té době se začíná používat psů ke střežení hradeb měst a hradů. Rovněž při střežení hranic se stále více strážců objevuje se psem. (Hartl, 1986)

V Evropě býval dříve název „psovod“ hanlivé označení. Význam důležitosti psů dal najevo Napoleon Bonaparte v době napoleonských válek. Napoleon nařídil povinné

odvody psů pro potřeby vojsk. Psi byli cvičeni a používáni ke střežení pevností a vojenských táborů a k vyhledávání raněných. (Hartl, 1986)

V Německu začali psy používat k vojenským účelům v roce 1884. Psi byli připravováni hlavně ke službě strážní, sanitní, hlídkové a spojovací. Ve válce v letech 1914 – 1918 měla německá armáda kolem 30 000 dobře vycvičených psů. Německé velení zabavilo v Belgii a severních částech Francie všechny vhodné psy pro válečné účely a zřídilo pro ně v Německu řadu psinců. (Rucl, 2010)

Ve Francii, Anglii a jiných zemích bylo ve vojenských útvech nepatrné množství psů. V roce 1914 měla Belgie ve své armádě 250 služebních psů, Anglie 100 a Francie pouze několik. Úspěšné použití psů ve válce však vyvolalo u francouzské a anglické armády potřebu vybavit se větším počtem služebních psů. (Rucl, 2010)

Psi vykonávali strážní službu, ale také službu pátrací, stopovali a zadržovali osoby, které se snažily překročit hranice. Přirozené schopnosti psa – dobrý čich, ostrý sluch, fyzická zdatnost, závislost na člověku a vysoce vyvinutý nervový systém, umožňují u psa vypěstovat návyky nutné pro vykonávání té či oné služby. Psů se využívalo při stopování zločinců, k ochraně majetku a života, k obraně a ochraně člověka, k tahu, nošení nákladů, v dopravě, ke hlídání stád, k podávání zpráv a k dalším účelům. (Rucl, 2010)

2.4.2 Historie služební kynologie

Počátky služební kynologie jsou spjaty s pohraniční, četnickou a policejní službou. Historicky doložené případy o využití služebních psů jsou už z počátku 18. století, kdy se v sousedním Německu zabývali chovem a výcvikem psů pro policejní praxi. (Rucl, 2010)

V rozvoji kynologie v četnické a policejní službě na českém území bránila metodická příručka Poučení o službě pro zemské četnictvo vydaná roku 1851, konkrétně Hlava I. Poučení všeobecné, jež zakazovalo četníkům mimo jiné vodit s sebou psy. Důvodem byla snaha vyhnout se špatnému posuzování či posměchu ze strany obyvatelstva. (Rucl, 2010)

I přes odpor státních úřadů rakouský vyšetřující soudce dr. Hans Gross, profesor trestního práva na německé univerzitě v Praze a ve Štýrském Hradci a zakladatel rakouské kriminalistické školy a také autor Příručky pro vyšetřující soudce vydané v roce 1895, velmi výstižně popisuje, že dobře vycvičený pes, doprovázející četníka při výkonu služby, byl by pro něho výbornou pomůckou. (Rucl, 2010)

Jedním z prvních zakladatelů četnické kynologie na území našeho státu a průkopníkem při využívání německého ovčáka k pátrání po tzv. horké stopě byl český četnický Rytmistr Theodor Rotter. Počátkem roku 1909 byli zásluhou Theodora Rottera zakoupeni dva ovčáčtí psi pro výcvik. Výcviku se ujal sám zmiňovaný Theodor Rotter. Avšak jejich zařazení pro policejní službu nebylo jednoduché a ministerstvem zeměbrany bylo dovoleno jejich využívání pouze pro speciální účely. Propagace psů pro policejní účely T. Rottera pokračovala v roce 1910. Výsledkem byl výnos ministerstva zeměbrany na zkoušku přidělit četníkům psy k pátrací a bezpečnostní službě. Poté byli psi zavedeni na několik policejních stanic Čech a Moravy. (Rucl, 2010)

V roce 1921 se uskutečnily první zkoušky policejních psů československého četnictva pod vedením Klubu pěstitelů policejních a ušlechtilých psů. Uskutečněné zkoušky daly podnět k vytvoření zkušebního řádu pro výcvik policejních psů československého četnictva. V lednu 1922 byl zkušební řád schválen MV. Bylo nařízeno, že pes, který je používán ve službě, musí splnit přezkoušení před komisí dle konkrétního řádu. (Rucl, 2010)

Služební výcvik a chov služebních psů byl od roku 1928 zařazen pod MV, konkrétně pod Ústřední četnické pátrací oddělení, které bylo zřízeno 19. ledna 1928 výnosem MV č. 4086-13. Od února 1928 byly zřizovány četnické pátrací stanice. Služební psi využívali i státní policejní úředníci. V roce 1935 byla zřízena Ozbrojená ochrana železnic pro ochranu železničních tratí a psi začala používat i Finanční stráž. (Rucl, 2010)

V období protektorátu bylo využívání služebních psů zredukováno. K obnovení využívání služebních psů ozbrojenými složkami a dalšími sbory došlo až pro roce 1945. Od roku 1951 se služební psi stali součástí Pohraniční stráže. Využití psů došlo i u

armády, která cvičila psi ke strážní službě. Došlo i k posílení činnosti psů na železničních tratích. I u celní správy došlo k zařazení psů do služby. Od roku 1972 byli psi u Celní správy cvičeni k obranné a pátrací činnosti a k vyhledávání osob nelegálně překračující státní hranice, později byla pro psy zařazena oblast výcviku k vyhledávání omamných a psychotropních látek. Sbor ochrany železnic, který vznikl v roce 1974, využíval psy k pachovým pracím k potlačení pašování odcizeného majetku z pohraničí a černému obchodu. (Rucl, 2010)

80. a 90. léta dala za úkol, kvůli nárůstu trestných činů související s drogovou problematikou, zbraněmi, organizovaným zločinem a dalšími druhy trestné činnosti, vycvičit tzv. psy – specialisty. Psi byli cvičeni na vyhledávání omamných a psychotropních látek, lidských ostatků, detekci zbraní a výbušnin. Od této doby došlo k novému rozdělení služebních psů a to na psy:

- a) psi všestranní a
- b) psi – specialisté. (Bejčková, 2017)

Ve spojitosti s bojem proti terorismu dochází po roce 2001 ke světovému trendu obnovování výcviku služebních psů v armádních složkách. Tento trend využívání služebních psů v armádě je také zařazen do Armády ČR. Krom psů hlídkových a strážních, používaných v armádě, byl započat i výcvik psů na detekci výbušnin a zbraní. (Bejčková, 2017)

2.4.3 Záchranářská kynologie v období 1. a 2. světové války

Na počátku 20. století v zemích, jako bylo Německo, Anglie a Francie začali být psi používáni v záchranných misích ve válečných dobách, a to k vyhledávání raněných vojáků, a v dobách míru pro pátrání po pohřešovaných. Pro výcvik byli zvoleni psi klidnější a jemnější povahy, kteří by nezačali ihned zlostně štěkat, a to hlavně z důvodů zabránění vyvolání nepřátelské palby. Takovým vhodným psem byla především fena. Jako plemena byla vybírána kolie, bloodhoundi, ovčáci, či dobrmani. Každá země preferovala jiné plemeno. (Bulanda, 1994)

Už před vypuknutím 1. světové války v řadě armád existovaly oddíly sanitních psů. Výcvik psů probíhal i ve válečném období. Do výcviku psů bylo zařazeno i nošení ochranných masek pro ochranu před bojovými plyny, které byly na frontách během 1.

světové války často používány. V rámci sanitní služby psi vyhledávali raněné a zemřelé vojáky, ale počty vycvičených psů byly nízké a nestačily daným potřebám. (Bejčková, 2017)

Jelikož se výcvik a nasazení sanitních psů na válečných polích osvědčil, tak v poválečném období se věnovala jejich výcviku většina evropských armád. Pozadu se snažila nezůstat ani česká armáda. V roce 1920 v Kostelci nad Orlicí byla založena škola pro výcvik sanitních psů. Ale kvůli špatné poválečné strategii program na výcvik psů v roce 1933 zanikl. Ačkoliv program zanikl a Československá armáda neměla v roce 1938 žádného vycvičeného sanitního psa, byl pro tento případ připraven způsob, jak v poměrně krátkém čase intenzivního výcviku připravit řadu sanitních psů. Sanitní psi byli využíváni i v 2. světové válce k podobným účelům jako v předešlém období, ale i zejména k vyhledávání osob v troskách domů a staveb. Po roce 1945 zavedla Československá armáda opět program na výcvik sanitních psů, ale v roce 1955 byl program zrušen. Důvodem byla hrozba atomového konfliktu, při kterém se v případě globálního napadení se sanitními psy nepočítalo. (Rucl, 2010)

2.4.4 Historie novodobé záchranářské kynologie

Z prostředí alpských vrchů jsou od roku 1698 zmiňovány první případy o psech, využívaných ve smyslu záchrany lidských životů. Další záznamy o případech, kde pes byl využíván pro vyhledávání a záchranu osob, se datují k roku 1800. Jednalo se znovu o prostředí Alp a šlo o psy chované mnichy v hospici. Posláním psa bylo vyhledat ztracené turisty ve sněhové bouři, mlze, v lavinách a po své stopě se vrátili pro pomoc. Dle štěkání a opakovaného běhání k nálezu a zase zpátky nasměrovali mnichy na místo určení. (Bulanda, 1994)

Z České země z oblasti Krkonoš jsou první zprávy o použití psů pro vyhledávání osob po pádu laviny z roku 1773 a poté v roce 1935, kdy do záchranné akce psy nasadila armáda. Za počátky aktivního využívání psů pro záchranářské účely a tím i zakládání záchranných organizací jak v Česku, tak i v ostatních zemích, jsou datovány v období třicátých let 20. století. (URL₄₅)

V roce 1961 v Holandsku byla na popud českého emigranta J. R. Tomana utvořena první mezinárodní brigáda záchranných psů na vyhledávání zasypaných osob. Vedoucím holandské brigády se stal sám J. R. Toman a psi byli cvičeni dle jeho vlastní metodiky. Tento specializovaný oddíl psovodů působil při zemětřesení v Peru v roce 1963 a v Chile roce 1965, kde pomáhali najít zavalené oběti. (Makeš, 2009)

Zemětřesení v Chile v roce 1965, které pod sutinami z hliněných domků zasypalo stovky obětí, započalo epochu moderní záchranné kynologie nejen ve světě, ale i v tehdejší Československu. (Bejčková, 2017)

2.5 Organizace a sdružení zabývající se kynologií v rámci IZS

2.5.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Podmínky pro zřízení služební kynologie u HZS ČR stanovuje 4. Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 15. 11. 2012.

K úkolům HZS ČR mimo jiné patří i poskytnutí včasné a účinné pomoci při MU, kdy je nutné vyhledání a záchrana osob ze sutin zřícených objektů a budov a poskytnutí sil a prostředků PČR při pátrání po pohřešovaných osobách v terénu. (URL₃₃)

Mezi kategorie praktické využití psa patří sutinové vyhledávání, plošné vyhledávání, Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 41/2012 ze dne 15. listopadu 2012 uvádí další kategorie, kterými jsou: vyhledávání akceleračních hoření, vyhledávání cadaverů, vyhledávání osob v lavinách, ostraha objektů, přičemž tyto kategorie nebyly u HZS ČR v praxi nikdy zařazeny. (Bejčková, 2017)

Vzhledem k náročnosti výcviku a upotřebitelnosti služebního psa a s přihlédnutím k rozsahu odborné přípravy příslušníků HZS ČR jsou vytvářeny vhodné podmínky pro tyto příslušníky, kteří se problematikou záchranné kynologie zabývají ze své vlastní vůle a ve svém volném čase. (URL₃₃)

Psovodem HZS ČR se stane příslušník HZS ČR, který má kladný vztah ke psům a:

- a) je na základě rozhodnutí služebního funkcionáře zařazen na příslušné služební místo v rámci kynologické služby u organizační složky HZS ČR, kde je toto místo zřízeno v souladu s platnou systemizací služebních a pracovních míst nebo
- b) souhlasí s plněním povinností a úkolů, které vyplývají z funkce psovoda a příslušný služební funkcionář s ním, jako s majitelem psa, uzavřel smlouvu o užívání psa (příloha č. 1). Tímto nejsou dotčeny povinnosti vyplývající ze služebního místa, na které je příslušník ustanoven v souladu s rozhodnutím služebního funkcionáře. Povinnosti vyplývající z funkce psovoda se zohledňují v popisu služební činnosti příslušníka. (URL₃₃)

Psovodem HZS se také může stát externista, se kterým byla uzavřena dohoda o pracovní činnosti k výkonu záchranářské kynologie. (URL₃₃)

2.5.2 Záchranný útvar HZS ČR

Záchranný útvar HZS ČR vznikl na základě zákona č 238/2000 Sb., O HZS ČR s účinností od 1. ledna 2009, byl začleněn do struktury HZS ČR a je centrálně vedenou zálohovou jednotkou GŘ HZS ČR. Úkolem a zaměřením záchranného útvaru HZS ČR jsou záchranné a humanitární činnosti a činnosti v oblasti školící a výcvikové. Hlavním posláním jednotek, kterými disponuje Záchranný útvar HZS ČR, je nasazení při mimořádných událostech velkého rozsahu, zejména živelních pohrom. Záchranný útvar HZS ČR disponuje mimo jiné také jednotkami kynologů. (URL₃₄)

2.5.3 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Ve Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (dále jen SH ČMS) jsou od roku 2000 organizačně začleněna i družstva psovodů záchranných psů. Prvním a také zakládajícím družstvem se stalo družstvo psovodů Sboru dobrovolných hasičů (dále jen SDH) Hejnice. Dále pak vznikala družstva psovodů u SDH Horní Bříže, Blovice, Sloupnice, Želiv a Pardubice. Cílem výcviku a přípravy záchranných týmů psovoda a psa je pro ryze praktické využití k záchraně lidského života. Současně se založením prvního týmu psovodů SH ČMS byla vytvořena i organizační struktura a podmínky pro přezkušování záchranných psů. Organizační strukturu tvoří velitel psovodů, jeho zástupci a dále pak psovodi I., II. a III. stupně. (URL₃₅)

Primární specializací výcviků psů je plošné vyhledávání, protože v praxi jsou týmy psovodů a psů v této specializaci nejvíce upotřebitelní. Na plošné vyhledávání je zaměřena praxe všech psovodů SDH obcí, kteří jsou podle zkušebního řádu přezkušováni. Dalšími specializacemi jsou: sutinové vyhledávání, stopařské práce a cadaver. Družstva psovodů působí v daném regionu jejich působiště, ale jsou schopni zasahovat v rámci celé ČR, a i v zahraničí. (URL₃₅)

2.5.4 Policie ČR

PČR má svůj propracovaný systém výběru, výchovy a výcviku služebních psů. Odbornou přípravu psovodů se služebními psy zabezpečuje Odbor služební kynologie a hipologie při Policejním prezidiu na celorepublikové úrovni. Odbor je garantem všech kynologických vzdělávacích kurzů, řídí chov psů u PČR, určuje zaměření výchovy a výcviku služebních psů. Zabezpečuje chov psů pro obměnu a doplňování stavů služebních psů dle plánu zpracovaného z požadavků jednotlivých útvarů PČR. (URL₃₆)

Psovodi se služebními psy jsou zařazeni na oddělení služební kynologie u všech krajských ředitelství policie, službě cizinecké policie a ochranné službě. Služební kynologie u krajských ředitelství jsou organizačně začleněna pod odbory pořádkové policie krajských ředitelství. Na oddělení služební kynologie jsou zařazeni psovodi specialisté, kteří provádějí na daném území výkon služby se služebními psy specialisty na detekci omamných a psychotropních látek, výbušnin, akcelerantů, zbraní a jejich částí, detekci lidských částí a ostatků a se specialisty na metodu pachové identifikace a od 1. 1. 2009 i psovodi skupin základních kynologických činností, kteří s pátracími psy provádějí všechny potřebné činnosti dle požadavků útvarů počínaje prací na místě trestného činu a v jeho okolí, přes vyžádání na zákroky při signálech k ochraně objektů a narušení veřejného pořádku až k plánovanému výkonu služby a k preventivní činnosti v místech možnosti páchaní trestných činů. (URL₃₇)

U služby cizinecké policie jsou služební psi využíváni jako podpora výkonu činností této služby, zejména při kontrole oprávněnosti pohybu cizinců v schengenském prostoru, při kontrole pobytu cizinců a kontrole plnění povinností ubytovatelů, při kontrolách zaměřených a odhalování neoprávněného zaměstnávání cizinců, při pátrání

po osobách, které nesplňují nebo přestaly splňovat podmínky pro pobyt na území ČR a dále také při eskortní činnosti. (URL₃₇)

U Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby a Útvaru pro ochranu prezidenta ČR ochranné služby psovodi se služebními psy zajišťují speciální úkoly v rámci působnosti svých útvarů a využívají služební psy pouze jako jeden z nástrojů k plnění stanovených úkolů. Jedná se zejména o služební psy na detekci výbušnin a hlídkové psy. (URL₃₇)

2.5.5 Armáda České republiky

Výcvikovým zařízením Armády ČR (dále jen AČR) určeným k plnění úkolů vojenské kynologie pro resort Ministerstva obrany je Centrum vojenské kynologie – Chotyně (dříve pod názvem veterinární základna Grabštejn u Hrádku nad Nisou). Centrum vojenské kynologie zabezpečuje mj. výcvik kynologických odborností (kynologů, velitelů družstev psovodů, psovodů) a služebních psů resortu Ministerstva obrany (popřípadě i dalších organizačních složek státu na základě meziresortních smluv), včetně přidělování a obhajob kategorií služebním psům na základě úspěšného vykonání závěrečných zkoušek ve výcvikových kurzech s vystavením certifikátu. (URL₃₈)

Služební psi jsou u AČR využíváni především ke strážní a hlídkové službě. V rámci AČR jsou psi připraveni ke střežení objektů, při ostraze muničních skladů, základen, k ochraně techniky vysokých hodnot a na leteckých základnách. Dále jsou psi určeni ke speciálním činnostem (vyhledávání výbušnin a zbraní). V minulosti AČR cvičila služební psy i záchranářským pracím, ale v současné době tento výcvik neprovádí. (Konvalinka, 2018)

2.5.6 Celní správa ČR

Pro přípravu psovodů a výcvik služebních psů u Celní správy ČR je určeno výcvikové zařízení služební kynologie Celní správy ČR v působnosti Generálního ředitelství cel. Tento specializovaný útvar se nachází v obci Heřmanice. Celní správa přezkušuje psi dle vlastního zkušebního řádu a přezkoušení je prováděno jednou ročně podle přidělené kategorie praktického využití. (URL₃₉)

Výcvik a příprava služebních psů je zaměřen hlavně na vyhledávání omamných látek, narkotik a na vyhledávání předmětů možných k pašování. Psi určeni na vyhledávání drog hledají pouze na základě pachu, v žádném případě se jim droga nepodává. Pes nesmí přijít do přímého kontaktu s drogou. Správný výcvik je veden tak, aby pes označil drogu v různém prostředí bez ohledu na její množství. (URL₄₀)

U Celní správy se můžeme setkat i se psy hlídkovými, kterých je z celkového počtu podstatně méně, než psů na vyhledávání drog a předmětů možných k pašování. Hlídkový psi jsou využíváni především k zajištění pořádku, k obraně nebo dalších celníků a dále k vyhledávání osob nelegálně překračující státní hranice. (URL₄₀)

2.5.7 Vězeňská služba ČR

K zajištění úkolů vězeňské služby jsou využíváni mimo jiných prostředků i služební psi. Se služebními psy se setkáváme u vězeňské stráže. Psi jsou využíváni jako všestranní a jako specialisté. Všestranní psi jsou používáni především k zajištění eskort obviněných či odsouzených. Další náplní práce je zajištění pořádku ve věznicích, střežení vězňů při úkonech mimo střežené objekty, likvidace výtržnosti v objektech věznic. Vězeňská služba má velmi málo příležitostí upotřebit služební psy na pachové práce. Při případném útěku vězně má vězeňská stráž za povinnost učinit všechna opatření, vedoucí k zadržení uprchlého vězně. Zákon č. 555/1992, o vězeňské službě umožňuje příslušníkům vězeňské stráže provést pouze bezprostřední pronásledování, ale nikoliv pátrání po uprchlém vězni. Vězeňská služba zajistí potřebné informace a případ útěku je okamžitě nahlášen Policii ČR, která dále zajišťuje a provádí opatření. Psi specialisté jsou využíváni ke kontrole balíků a zásilek a dále k prověřování jednotlivých cel ve věznicích. Služební psi vykonávají činnosti i u justiční stráže, která je využívá k převozu vězňů. (Konvalinka, 2018)

2.5.8 Horská služba ČR

Činnost Horské služby je zaměřena hlavně na vytváření a zajišťování podmínek pro bezpečný pohyb návštěvníků v horách, zprostředkovávání první pomoci a převozu raněných osob. Horská služba organizuje a provádí pátrací a záchranné akce v horském terénu. Záchranářští psi jsou využíváni pro vyhledávání lidí zavalených v lavinách a při pátrání po pohřešovaných a ztracených osob. (URL₄₁)

Horská služba se nezabývá pouze výcvikem záchranných psů, ale pravidelně pořádá kurzy a cvičení pro psovody a lavinové psy. Spolupracuje také i s kynologickými záchrannými organizacemi z ostatních zemí. Psovod Horské služby působí většinou jako dobrovolný člen, pracovní náplň psovoda je nadstavbou k hlavní činnosti záchránáře. Psovodi Horské služby skládají pro výkon služby akreditovanou zkoušku, která prověřuje schopnosti psovoda a psa pro pátrání osob v horském terénu. (Bejčková, 2017)

2.5.9 Svaz záchranných brigád kynologů ČR

SZBK ČR je věnována samostatná kapitola č. 2.6 Svaz záchranných brigád kynologů ČR.

2.5.10 Kynologická záchranná jednotka ČR

Kynologická záchranná jednotka ČR (dále jen KZJ) je spolek, který je od roku 2005 samostatně zaregistrován na MV ČR jako KZJ a působí jako samostatný právní subjekt s přímým členstvím v IRO, jejímž prostřednictvím je členem FCI. KZJ se zabývá výcvikem a praktickým využitím záchranných psů. Zkušební komisaři MV ČR udělují týmům psovod – pes po úspěšně splněné zkoušce Atest MV ČR pro nasazení k vyhledávání v sutinách s účinností na území ČR a v zahraničí. Smluvními partnery KZJ v regionu jsou HZS Jihomoravského kraje, Policie ČR a Český červený kříž. (URL₄₂)

2.5.11 Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR

Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR (dále jen ZBK JmK) je občasné sdružení zaměřené na výcvik a praktické využití záchranných psů při přírodních katastrofách, průmyslových haváriích a jiných MU. Výcvik je směřován na sutinové a plošné vyhledávání, ale i na záchranné stopování, vodní záchrana a vyhledávání v lavinách. ZBK JmK funguje jako samostatná organizace od roku 1999. Dříve byla součástí Svazu záchranných brigád kynologů ČR. V roce 2005 podepsali zástupci ZBK JmK s MV GŘ HZS ČR dohodu o vzájemné pomoci na vyžádání. Odlišností od ostatních organizací je členská základna, která není zaměřena pouze regionálně.

Členové ZBK JmK pocházejí z různých částí ČR. Psovodi se svými pro praktické nasazení musí splňovat atestační zkoušky MV GŘ HZS ČR. (URL₄₃)

2.5.12 Sirius

Sirius je nezisková organizace, která vznikla v roce 2012. Sirius se věnuje výcviku záchranných psů a jejich praktického využití. Sirius se také zaměřuje na vzdělávání a poskytování informací veřejnosti o možném využití záchranných psů v praxi. Kynologové ve sdružení mají atestované psy MV GŘ HZS ČR jak v sutinovém, tak v plošném vyhledávání. Členové se zúčastňují pátracích akcí v ČR i v zahraničí. (URL₄₄)

2.6 Svaz záchranných brigád kynologů ČR

Svaz záchranných brigád kynologů ČR (dále jen SZBK ČR) je organizací zabývající se záchrannými pracemi pomocí psů. Jejich výcvik je veden k vyhledávání živých i mrtvých osob v nejrůznějším prostředí. Pro praktická nasazení má SZBK ČR atestované psovody ve vlastní Pohotovostní jednotce, v IRO a v zásahové jednotce HZS ČR. Činnost organizace je řízena sedmičlenným prezidiem svazu, voleným sjezdem zasedajícím vždy po pěti letech. (URL₄)

SZBK ČR je občanským sdružením registrovaným u MV. Svaz je také členem IRO a prostřednictvím ČMKU je členem FCI. Veškerá činnost členů tohoto svazu je dobrovolnická a řídí se svazovými stanovami. Krédem všech členů SZBK ČR je heslo „Ve jménu člověka“ a cílem činnosti členů ve svazu je záchrana lidských životů. (URL₃)

2.6.1 Historie vzniku Svazu záchranných brigád kynologů

SZBK ČR vznikl jako nová organizace dne 17. února 1990. V tento den v Praze se uskutečnil sjezd zkušených psovodů a funkcionářů z ČR, jejichž pozornost se upínala k záchrannému výcviku psů, aby na oficiálním sjezdu založili samostatnou záchrannou organizaci. Řízení sjezdu se zhostil Miroslav Zábranský, který podal podrobnou zprávu o kompletní činnosti přípravného výboru, nastínil hlavní úkoly svazu a navrhl jeho organizační výstavbu v rámci STSČ a začlenění do záchranného systému

ČSSR. Tehdy dostala organizace název Svaz česko-moravsko-slezských záchranných brigád kynologů. (URL₃)

Pokud je řeč o nové vzniklé organizaci s názvem Svaz česko-moravsko-slezských záchranných brigád kynologů, tak hovoříme pouze o nově vzniklém svazu. Nikoliv však o činnosti záchranné kynologie. Již dávno předtím byla známa skutečnost, že pes, který je patřičně a důkladně k tomu vycvičen, může vyhledávat pohřešované osoby. (URL₃)

Události před 17. únorem 1990

Historicky nejstarším členským subjektem SZBK ČR, který stojí na dlouholeté tradici československé záchranné kynologie, je Jihočeská záchranná brigáda kynologů. Její začátky jsou datovány v Českém Krumlově v rámci tehdejší 2. brigády záchranných psů ČSSR od roku 1972. Jihočeská brigáda tehdy vznikla jako druhá v republice po vzoru 1. čs. brigády záchranných psů v Příbrami. Tato příbramská brigáda byla ustanovena jako zkušební projekt na dobu jednoho roku u Rudných dolů Příbram a jejím posláním mělo být provádění záchranných prací při závalech a neštěstích v dolech. Po splnění vypsání ročního tematického úkolu byla její existence ukončena. Je dnes příznačné, že jediný účastník tehdejšího projektu Rudných dolů, který pracuje v záchranné kynologii dosud, je Vladimír Kuchta ze severočeského Žatce, který po několik volebních období zastával funkci prezidenta Svazu záchranných brigád. Prvního prezidenta svazu Zdeňka Babora zvoleného ustavujícím sjezdem vystřídal ihned po prvním volebním období. (URL₃)

Českokrumlovská brigáda záchranných psů zahájila svoji činnost při Červeném kříži již v březnu 1972 a bez ohledu na střídavé zařazení této výcvikové činnosti do struktur Červeného kříže, Svazu chovatelů, Svazarmu či Českého kynologického svazu přetrvala do dnešních dnů. Stala se tak první základnou kynologů-záchrannářů v Československu. Český Krumlov byl i dějištěm historicky prvních zkoušek záchranných psů v Československu, konaných podle tehdejšího zkušebního řádu vzápětí po jejich schválení a zařazení v říjnu 1977. (URL₃)

V roce 1981 v Českých Budějovicích bylo uspořádáno 1. Mistrovství záchranných psů ČR (URL₃). Tradice pořádání Mistrovství záchranných psů trvala nepřetržitě do minulého roku 2020, kdy z důvodu pandemie Koronaviru byla většina akcí pozastavena.

Tyto začátky záchranářského výcviku se realizovaly v tehdejší zastřešující organizaci, Svazu pro spolupráci s armádou - Svazarmu. Jednalo se však pouze o rozšíření sportovní kynologie o další odbornost, o další výcvikový směr. O jeho praktickém využití, či v jeho rámci o mezinárodní spolupráci nikdo z tehdejších čelních představitelů neuvažoval. K radikální změně došlo až po událostech v listopadu 1989. (URL₃)

Události po 17. únoru 1990

V Praze dne 17. února 1990 po listopadové revoluci v roce 1989 skupina zkušených psovodů zajímajících se o záchranářský výcvik založila samostatnou záchranářskou organizaci, Svaz česko-moravsko-slezských záchranných brigád kynologů. Na sjezdu došlo také mimo jiné k provedení voleb do prezidia, jako vrcholného článku vedení svazu. Prvním čestným prezidentem svazu byl zvolen Jaroslav Hnízdil z Nižboru, výkonným prezidentem se stal Zdeněk Babor. Svaz se stal i jedním ze sedmi zakládajících členů zastřešující organizace všech českých kynologických organizací, Českomoravské kynologické unie. Svaz stál rovněž u zrodu IRO v roce 1993. (URL₃)

Na dalším sjezdu byl název organizace na žádost zjednodušen a dostal podobu, kterou známe i dnes, Svaz záchranných brigád kynologů ČR. Na popud svazu schválilo IRO uspořádání Mistrovství světa (dále jen MS) záchranných psů a uspořádáním prvního ročníku pověřilo právě SZBK ČR. První MS se konalo v Oseku u Duchcova. SZBK ČR byl také pověřen organizací FCI k uskutečnění třech MS družstev záchranných psů. Historicky 1. MS družstev se odehrálo v ČR ve městě Žatec v roce 2008, kde družstvo ČR získalo 2. místo. Další 3. a 6. MS družstev proběhla také na území ČR v severočeském Žatci.

Reprezentační výběry SZBK ČR prokázali na všech doposud konaných soutěžích, kde se zúčastnily, své kvality. Pravidelně se umisťují na předních pozicích a nechybějí ani tituly mistrů světa. Výsledky však nejsou pro SZBK ČR prioritním cílem, nýbrž slouží pouze k porovnání sportovní úrovně psovodů se záchranáři ostatních zemí. Dokonce i

domácí Mistrovství republiky záchranných psů České republiky přináší informace o současné výkonnosti psů v jednotlivých krajích. Jako hlavní cíl a smysl činnosti SZBK ČR je především kvalitní příprava psů a psů pro praktická nasazení k záchraně lidských životů při přírodních či člověkem způsobených katastrofách nebo hledání pohřešovaných osob v nepřehledných a těžko přístupných terénech. (URL₃)

2.6.2 Členění SZBK ČR

Již od svého založení v roce 1990 je SZBK ČR členěn do regionálních brigád, rozložením totožných s územním uspořádáním krajů. Tyto brigády fungují na území jednotlivých regionů zcela samostatně a každá brigáda má svého vedoucího. Jejich činnost je zastřešována prezidiem svazu. Všechny regionální brigády ve svazu připravují své členy především na to, aby v případě potřeby mohli ve spolupráci s HZS ČR nebo Policíí ČR nasadit své týmy. (URL₃)

V tabulce (1) je uveden přehled regionálních brigád, s jejich regionálním sídlem a počtem jejich členů. Údaje jsou platné k datu 1. 8. 2021

Tabulka 1: Přehled regionálních brigád SZBK ČR

Označení brigády	Kraj	Sídlo Brigády	Počet členů
ZBK 01	PRAHA	Praha 7	72
ZBK 02	Středočeský	Mělnické Vtelno	23
ZBK 03	Jihočeský	Přední Výtoň	66
ZBK 04	Plzeňský	Železná Ruda	15
ZBK 05	Karlovarský	Nejdek	20
ZBK 06	Ústecký	Žatec	61
ZBK 07	Liberecký	Hejnice	46
ZBK 08	Královohradecký	Hradec Králové	15
ZBK 09	Pardubický	Pardubice	22
ZBK 10	Vysočina	Slavonice	16
ZBK 11	Jihomoravský	Mokrá Horákov	34
ZBK 12	Olomoucký	Přerov	21
ZBK 13	Moravskoslezský	Ostrava Jih	28
ZBK 14	Zlínský	Valašské Meziř.	14

Zdroj: URL₆

2.6.3 Pohotovostní zásahová jednotka SZBK ČR

SZBK ČR sdružuje ve svých řadách několik členů v Pohotovostní zásahové jednotce Kynologů. Pohotovostní zásahová jednotka kynologů je určena pro činnost IZS, jejíž sestava vychází z odborných, fyzických a psychologických prověrek HZS ČR, které se týkají psovodů i psů. Psovodi se svými psy, kteří úspěšně projdou těmito prověrkami, jsou atestováni pro práci záchranných týmů v tuzemsku i v zahraničí. Psovodi se do této jednotky kvalifikují pomocí zkoušky pohotovostní jednotky ZPJ, která byla zavedena pro tyto účely. Její náplň byla vytvořena podle požadavků mezinárodních konferencí záchranných organizací v Ljublaně 2000 a v Las Palmas 2002, které po děsivých zemětřeseních v Turecku v roce 1999 rozhodly o zavedení náročných prověrek, aby byla na zahraničních zásazích definitivně zamezena účast sice snaživých, ale nedostatečně odborně zdatných záchrannářů-kynologů. (URL₃)

Pohotovostní jednotka svazu je sestavena ze tří družstev psovodů a psů. Tyto tři družstva se složenými zkouškami nejvyšších stupňů jsou momentálně nejlépe připravená k zásahu. Vrcholné období psa po stránce výcvikové je bohužel velmi krátké v porovnání s psovodem, ale i s člověkem obecně, tím pádem sestava pohotovostní jednotky nemá nikdy definitivní podobu. Neustále je průběžně aktualizována podle výcvikových výsledků, psychologických testů, momentálního zdravotního stavu a kondice psovodů a psů v souladu se systematickou přípravou pro zásahy. K organizaci této pohotovostní jednotky je pověřena ZBK Libereckého kraje. (URL₇)

2.6.4 Zaměření výcviku psů u SZBK ČR

Záchrannářští psi jsou cvičeni v pěti základních směrech. Jedná se o:

- **vyhledávací práce v sutinách** – pes se setkává s nepříjemnými materiály a situacemi (výšky, kanály či sklepy, schody, díry, trámy apod.), pes by neměl mít strach z překonávání těchto překážek;
- **pátrání po osobách v přírodních terénech** – pes překonává přírodní překážky (větve, nízký porost stromů, potoky, bahno), s pátráním v přírodních terénech často souvisí i nepříznivé počasí;
- **hledání osob po stopě;**

- **práce v lavinových polích** – je náročná hlavně na fyzickou kondici psa, ale i psovoda, kteří musí být odolní vůči nepříznivým horským podnebným podmínkám;
- **záchranné práce ve vodě** – je pro psy, kterým nevadí jakékoliv činnosti ve vodě. Dále je také důležité, aby byl pes schopen v klidu jízdy na člunu. K této specializaci patří i hledání utonulých. (URL₆)

Pátá specializace, záchranné práce ve vodě, je nejmladším odvětvím záchranné kynologické činnosti. Toto odvětví zahrnuje pomoc tonoucím a dále pak vyhledávání utonulých osob pod vodní hladinou. Vyhledávání je využíváno za pomoci člunů, na jejichž přídi leží vedle psovoda pes, který čicháním po hladině lokalizuje místo nálezu utonulého. Po lokalizování utonulého nastupuje tým potápěčů, aby osobu z vody vylovili. Tímto speciálním druhem výcviku v rámci SZBK ČR je pověřena ZBK Jihočeského kraje. Členové Jihočechů pravidelně konají výcvikové kurzy vodních prací.

2.6.5 Národní zkušební řád SZBK ČR

Každý tým (pes – psovod), který má zájem o zařazení mezi členy SZBK ČR, musí splnit zkoušky dle Národního zkušebního řádu SZBK ČR. Národní zkušební řád SZBK ČR obsahuje soubor zkoušek, které jsou sestavené tak, aby zahrnuly všechny směry výcviku záchranných psů. Zkušební řád prověřuje od základních zkoušek až po zkoušky vrcholové či speciální výcvik psů pro hledání živých osob i kadáverů. Jako základní požadavky pro práci záchranných psů jsou při všech cvicích temperament, ochota a radost z výkonu, přesnost lokalizace a identifikace nálezu. (URL₉)

2.6.5.1 Zkouška vstupní

ZZZ – zkouška záchranné způsobilosti je vstupní zkouškou do Národního zkušebního řádu. Tato zkouška je určena pro čekatele členství ve SZBK ČR. Hlavním cílem je prověřit způsobilost psa k budoucímu možnému využití v některém ze směrů záchranného výcviku. Zkouška musí prověřit vrozené vlastnosti psa, dále pak jeho neagresivnost a snášenlivost s lidmi a ostatními psy. Při udělování bodů je upřednostňována ochota k výkonu nad přesností provedení. Obsahem zkoušky jsou:

a) speciální cviky (stopa, průchod rušným prostorem, přechod nepříjemného materiálu, kontakt s cizími osobami a přímé označení volně ležící osoby),

b) cviky poslušnosti (ovladatelnost na vodítku, polohy psa u nohy psovoda, aport, štekání na povel a skok daleký přes překážku). (URL₁₀)

Zkouška nemůže být splněna za podmínek, dojde-li na konci stopy k neoznačení osoby. Další podmínka, při které je zkouška označována jako nesplněná, je při cviku přímé označení volně ležící osoby, kdy pes nejeví o osobu zájem, má z ní strach, nebo je k osobě agresivní. (URL₁₀)

2.6.5.2 Zkoušky sutiny

Zkoušky záchranných prací (dále jen ZZP) mají za úkol prověřit připravenost psa při vyhledávání osob v sutinách. Obtížnost zkoušky je dána stupněm obtížnosti dané zkoušky. Při zkoušce ZZP1 až ZZP3 (stupně obtížnosti 1. až 3.) se provádí za:

- a) speciální cvik a
- b) cviky poslušnosti psa. (URL₉)

U zkoušek ZZP(C) a ZPJ se provádí pouze speciální cvik. Speciální cvik se u každého typu zkoušky provádí dvakrát, vždy s různými hledanými subjekty. Hledané subjekty jsou vždy umístěny tak, aby nebyly zrakem zahlédnutelné, a jsou rozmístěny ve dvou terénech v neurčeném poměru (např. 1:2, 2:1, 0:3). Tato disciplína je považována jako stěžejní směr výcviku u SZBK ČR. (URL₉)

ZZP1 – zkouška záchranných prací 1. stupně. Prohledávání obou terénů probíhá ve dne. Terény jsou o rozměrech 100x100 kroků, mohou být v imitovaném nebo reálném prostředí. V terénu je volně poházeno několik rušivých předmětů s lidským pachem. Úkolem je nalézt tři pohřešované osoby nacházející se do 1 metru pod úroveň terénu. Časový limit pro prohledání jednoho terénu je 20 minut. Minimální přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénů je 60 minut. (URL₁₁)

ZZP2 – zkouška záchranných prací 2. stupně. Prostředí terénu jsou neimitovaná o rozměrech 100x150 kroků. 1 terén se prohledává jako denní a jeden jako noční práce. Jako rušivý element se v terénu ozývají nárazové hluky (kompresory, sirény, apod.). Úkolem je nalézt pět pohřešovaných osob. Z pěti hledaných osob se nacházejí 4 osoby 1-2 m pod úroveň terénu a 1 osoba asi 2 m nad úroveň terénu. Časový limit pro

prohledání jednoho terénu je 25 minut. Minimální přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénů je 30 minut. (URL₁₂)

ZZP3 – zkouška záchranných prací 3. stupně. Prostředí terénu jsou neimitovaná o rozměrech 100x200 kroků. Prohledávání obou terénů probíhá ve dne. Jako rušivý element se v terénu ozývají nárazové hluky (kompresory, sirény, apod.). Úkolem je nalézt šest pohřešovaných subjektů, z toho čtyři osoby a dva vzorky lidského pachu. Ze čtyř hledaných osob se nacházejí 2 osoby 1-2 m pod úrovní terénu a 2 osoby 2 – 3 m nad úrovní terénu. Vzorky lidského pachu jsou umístěny jeden v hloubce 10 cm pod vrstvou suti a jeden v hloubce 1 m. Časový limit pro jedno prohledání terénu je 30 minut. Přestávka mezi prohledáním obou terénů je pevně stanovena na 30 minut. (URL₁₃)

ZZP(C) – zkouška záchranných prací Cadaver. Prostředí terénu jsou neimitovaná o rozměrech 100x200 kroků. Prohledávání 1. terénu probíhá ve dne a 2. terénu po setmění. Jako rušivý element jsou v terénu rozmístěné části oděvů, potraviny a další rušivé předměty. Úkolem je nalézt tři vzorky mrtvého pachu. Vzorky jsou ukryty zhruba 20 cm pod úrovní terénu, tak aby nebyly vizuálně viditelné. Časový limit pro jedno prohledání terénu je 25 minut. Přestávka mezi prohledáním obou terénů není pevně stanovena. Pokud se stane, že některý vzorek není nalezen, není zkouška splněna. (URL₁₄)

ZPJ – zkouška pohotovostní jednotky. Cílem této zkoušky je zjistit připravenost psa pro praktické nasazení a úroveň jeho praktické upotřebitelnosti, a tím kvalifikuje úspěšně psovoda do pohotovostní jednotky SZBK ČR. Terén je o rozměrech 100x200 kroků a je co nejvíce přiblížen k reálnému prostředí. Zahrnuje nejen budovy, ale i strže, rokle, sklepy, houštiny apod. Rušivé elementy jsou všeho druhu např. hořící ohně, sirény, nárazové hluky atd. Jedno vyhledávání probíhá ve dne a druhé v noci, je jedno v jakém pořadí. Úkolem je nalézt 3 živé osoby a 3 vzorky lidského pachu. Zkouška není splněna bez ohledu na získané body, pokud některý ze subjektů nalezen. Časový limit pro jedno prohledání terénu je 30 minut. Přestávka mezi prohledáním obou terénů není pevně stanovena. (URL₁₅)

2.6.5.3 Zkoušky plochy

Cílem zkoušek terénního vyhledávání (dále jen ZTV) je prověřit připravenost psa při vyhledávání osob v přírodním prostředí. Zkouška ZTV1 až ZTV2 obsahuje za:

- a) speciální cvik,
- b) cviky poslušnosti psa. (URL₉)

U zkoušek ZTV3 a ZTV(C) se hodnotí pouze speciální cvik. Speciální cvik se u každého typu zkoušky provádí dvakrát, vždy s různými terény a hledanými subjekty. Hledané subjekty jsou vždy umístěny tak, aby nebyly zrakem zahlédnutelné, a jsou rozmístěny ve dvou terénech v neurčeném poměru (např. 1:2, 2:1, 0:3). (URL₉)

ZTV1 – zkouška terénního vyhledávání 1. stupně. Prohledávání obou terénu probíhá ve dne. Terény jsou v přírodním prostředí o rozměrech 100x100 kroků. Psovod postupuje terénem podle trasy postupu stanovené rozhodčím a vysílá psa k prohledávání. Úkolem je nalézt tři pohřešované osoby. Dvě osoby leží v úrovni terénu a jedna je umístěna cca. 2 m nad zemí. Časový limit pro prohledání jednoho terénu je 20 minut. Minimální přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénu je 60 minut. (URL₁₆)

ZTV2 – zkouška terénního vyhledávání 2. stupně. Prohledávání jednoho terénu probíhá ve dne a druhého po setmění. Terény jsou v přírodním prostředí o rozměrech 100x200 kroků. Terén je sestaven tak, aby obsahoval velmi obtížně prostupné porosty, a musí mít zřetelně vyznačené hranice. Psovod postupuje terénem podle zvolené taktiky s ohledem na trasy nebo vymezení stanovené rozhodčím a vysílá psa k prohledávání. Úkolem je nalézt pět pohřešovaných osob. Tři osoby leží v úrovni terénu a dvě jsou umístěny cca. 2 m nad zemí. Časový limit pro prohledání jednoho terénu je 30 minut. Minimální přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénů je 30 minut. (URL₁₇)

ZTV3 – zkouška terénního vyhledávání 3. stupně. Zkouška je ZTV3 je přímo určena pro praktická nasazení v terénu v rámci IZS a pro výcvik pohotovostní jednotky SZBK. Prohledávání obou terénů probíhá ve dne. Terény jsou v přírodním prostředí, nemají stejné rozměry a fyzicky vyznačené hranice. Hranice jsou vyznačeny pouze souřadnicemi GPS, které obdrží psovod vždy, až před nástupem k prohledávání se

psem. 1 terén je o rozměrech 100x300 kroků a jsou v něm tři ukryté osoby. Dvě jsou skryty v úrovni terénu a třetí je umístěna cca. 2 m nad zemí. 2 terén o rozměrech 100x200 kroků obsahuje dva ukryté vzorky lidského pachu, jeden v úrovni terénu a jeden ve výšce cca 1 m nad zemí. Oběma terény se psovod pohybuje zcela individuálně, podle vlastní taktiky a podle svého uvážení vysílá psa k prohledávání. Rozhodčí se pohybuje terénem za psovodem, anebo zůstává na vybraném stanovišti. Časový limit pro prohledání jednoho terénu je 40 minut. Přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénů je stanovena pevně na 40 minut. (URL₁₈)

ZTV(C) – zkouška terénního vyhledávání Cadaver. Prohledávání jednoho terénu probíhá ve dne a druhého po setmění. Terény jsou v přírodním prostředí o rozměrech 100x100 kroků. V konání zkoušky se v terénu nachází volně umístěné rušivé elementy, jako např. součásti oděvu, potraviny atd. Psovod, který je seznámen s hranicemi prostoru, postupuje terénem podle svého uvážení. Úkolem je nalézt tři hledané subjekty. Subjekty leží na povrchu nebo jsou ukryty asi 20 cm pod úrovní terénu. Časový limit pro prohledání jednoho terénu je 25 minut. Přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénů není pevně stanoven. (URL₁₉)

2.6.5.4 Zkouška plochy

Zkoušky záchranného stopování (dále jen ZZS) mají za cíl prověřit připravenost psa při stopování osoby kladeče na konci stopy. Obsahem zkoušky ZZS1 až ZZS2 je za:

- a) speciální cvik,
- b) cviky poslušnosti psa. (URL₉)

U zkoušky ZZS3 se hodnotí pouze speciální cvik. U speciálního cviku tým psovod – pes absolvuje vždy dva pokusy zvané jako 1. stopa a 2. stopa. Zkouška ZZS3 obsahuje ještě pokus 3. stopa. Stopy se mohou zvedat s minimální pauzou 2 hodiny mezi sebou. (URL₉)

Pes stopu může sledovat na volno nebo na stopovací šňůře, s postrojem libovolného typu nebo obojkem, avšak pes nesmí být vodítkem od psovoda nikterak ovlivňován. Ovlivňování není povoleno ani povely nebo křičením na psa, ať už je pes na volno či na stopovací šňůře. Při porušení tohoto pravidla dochází k napomenutí se srážkou bodů a

po dalším porušení následuje diskvalifikace týmu. Pokus může být také ukončen při malém zájmu psa, při opuštění stopy na 20 kroků, nebo při agresivním chování psa u jakékoliv z osob na konci stopy. Pes označuje stopu při nalezení nejlépe za ujmutím některé z poloh doprovázené vyštěkáváním. (URL₉)

ZZS1 – zkouška záchranného stopování 1. stupně. Obě stopy se při zkoušce vypracovávají ve dne. 1. stopa je dlouhá 1000 kroků se 3 předměty do velikosti peněženky, s osobou kladeče na konci stopy, 2x lomená, začátek stopy označen sáčkem s předmětem kladeče k nasumování, stará 60 min., přetínající polní cestu a pokrývající dva různorodé terény (např. osení-les, oranice-louka apod.). Časový limit pro vypracování je 20 minut. (URL₂₀)

2. stopa je dlouhá 500 kroků se 3 předměty do velikosti peněženky, s osobou kladeče na konci stopy, s označeným začátkem a sáčkem s předmětem kladeče k nasumování, stará 120 min., kladená bez ohledu na terénní překážky a pokrývající dva různorodé terény. Časový limit pro vypracování je 15 minut. (URL₂₀)

ZZS2 – zkouška záchranného stopování 2. stupně. Ve dne je vypracovávána první stopa a druhá stopa až po setmění. 1. stopa je dlouhá 2000 kroků se 3 předměty do velikosti peněženky, s osobou kladeče na konci stopy, 4x lomená v pravém úhlu, s vyhledáním začátku stopy, který protíná vytyčený čtverec 10x10 kroků, s předmětem kladeče k nasumování uloženým v sáčku mimo vytyčený čtverec, překřížená vzápětí po položení další osobou ve 3 úsecích (nikoliv však ve čtverci na začátku a ne dříve než po prvním předmětu), stará 120 min. a pokrývající dva různorodé terény. Časový limit pro vypracování je 30 minut. (URL₂₁)

2. stopa je dlouhá 1000 kroků se 3 předměty do velikosti peněženky, 2x lomená, s osobou kladeče na konci stopy, s označeným začátkem sáčkem s předmětem kladeče k nasumování, stará 180 min., přetínající veřejnou cestu a kladená bez ohledu na terén. Časový limit pro vypracování je 20 minut. (URL₂₁)

ZZS3 – zkouška záchranného stopování 3. stupně. Smyslem ZZS3 není ztěžování podmínek pro stopování, ale provedením tzv. „čisté práce“ při rozlišování pachu. První a druhá stopa je prováděna v dne a třetí stopa setmění. U první stopy provádí pes

rozlišení předmětů, když jsou na trase stopy umístěny navíc dva indiferentní předměty, které pes nesmí označit. Tyto indiferentní předměty umisťuje na stopu kladeč při zajištění bez pachového postupu (vysypání z krabičky, ze sáčku, s použitím pinzety) za chůze bez zastavování. Stopa je 300 kroků dlouhá ve tvaru jednoho oblouku, s vyhledáváním začátku stopy v úseku 20 kroků po nasumování předmětu z pytlíku, bez jiné rušivé stopy v úseku, stará 60 minut. Časový limit pro vypracování 15 minut. (URL₂₂)

U druhé stopy řeší pes rozlišení hned po nasumování při vyhledání začátku stopy na úseku, přes který kromě stopy kladeče vede i druhá stopa s nesouhlasným pachem a podruhé na konci, kde se vyskytuje kladeč + jedna další osoba. 2. stopa je 600 kroků dlouhá ve tvaru dvou oblouků, s vyhledáváním začátku stopy v úseku 20 kroků po nasumování předmětu z pytlíku, s jednou indiferentní stopou, v úseku, stará 120 minut. Časový limit pro vypracování 20 minut. (URL₂₂)

U třetí stopy řeší pes rozlišení opět na začátku, když vyhledává po nasumování ze tří tras pachově souhlasnou s předmětem a podruhé na konci u ležících osob, kde leží kladeč + 2 další osoby. 3. stopa je 900 kroků dlouhá ve tvaru tří oblouků, s vyhledáváním začátku stopy v úseku 20 kroků po nasumování předmětu z pytlíku, s dvěma indiferentními stopami v úseku, stará 180 minut. Časový limit pro vypracování 30 minut. (URL₂₂)

2.6.5.5 Zkouška voda

Provéřit připravenost psa pro záchranu nebo nalezení osob ve vodním prostředí mají zkoušky vodních prací (dále jen ZVP). Při zkoušce ZVP1 až ZVP3 se provádí za:

- a) speciální cvik,
- b) cviky poslušnosti psa. (URL₉)

U zkoušky ZVP(C) se hodnotí pouze speciální cviky, které jsou vždy u všech stupňů obtížnosti prováděné ve dne. Pes musí v záchranné činnosti při vodních pracích vykazovat ochotu k práci ve vodním prostředí. Výrazně se hodnotí dychtivost a živost provedení při dynamických cvicích (přinášení, vlečení). (URL₉)

Všichni členové posádky včetně psovoda při plnění cviků, které vyžadují pohyb v člunu, mají na sobě záchrannou plovací vestu nebo neopren s dlouhými rukávy a nohavicemi. Pes má na sobě speciální postroj pro pobyt ve vodě s madly k bezpečnému uchopení při vytahování z vody do člunu. Na vodní hladině musí být zřetelně (bójkami, osvětleným značením) vyznačeny trasy člunů i všechny další potřebné vzdálenosti. (URL₉)

ZVP1 – zkouška vodních prací 1. stupně. Speciální cvik obsahuje 6 prvků. Prováděcími pokyny ke speciálním cvikům zkoušky ZVP1 jsou:

1. *Privolání psa ze člunu na břeh na 25 m* – pes na zvukový povel psovoda, který stojí na břehu, skáče do vody ze člunu umístěného 25 m od břehu. Pes plave nejkratší možnou vzdáleností ke psovodovi.
2. *Aportování předmětu odhozeného pořadatelem (15 m)* – pes je vyslán psovodem k přinesení předmětu z vody, který byl hozen pořadatelem ze člunu vzdáleného 15 m od břehu.
3. *Vyslání pro cizí předmět klidně plovoucí po hladině (25 m)* – psovod se psem při procházení po určené trase v blízkosti břehu, jsou zavoláni rozhodčím na břeh, kde psovod upozorní psa na předmět klidně plovoucí na vodní hladině 25 m od břehu a vysílá ho k jeho přinesení. Pes nesmí vidět ani slyšet odhazování předmětu.
4. *Donesení pádla ze břehu psovodovi ke člunu na mělčině broděním* – psovod se svým psem jsou umístěni v člunu, nacházejícího se na mělčině (cca 5 m od břehu). Pes na povel psovoda je vyslán pro pádlo, které je opřeno o libovolný předmět (batož, člun atd.) ve vzdálenosti 10 m od břehu. Pes přináší pádlo zpět ke člunu.
5. *Aportování předmětu pořadatele do člunu (15 m)* – pes je psovodem poslán pro předmět z člunu do vzdálenosti 15 m. Předmět byl do vody hozen pořadatelem z doprovodného člunu. Pes uchopí předmět a plave s ním zpět k psovodovi, poté je vytažen do člunu.
6. *Privlečení surfu s osobou (25 m)* – psovod prochází se psem po určené trase, je zavolán rozhodčím a upozorněn na surfaře ležícího na surfu bez plachty 25 m od břehu a stále volajícího o pomoc. Psovod vysílá psa na pomoc, surfař drží v ruce lano, které nabídne psovi k uchopení a nechá se jím dovléci ke břehu. (URL₂₃)

ZVP2 – zkouška vodních prací 2. stupně. Prováděcími pokyny ke speciálním cvikům zkoušky ZVP2 jsou:

1. *Privolání psa ze břehu do člunu na 25 m (pes sedí na břehu)* – pes na zvukový povel psovoda, který stojí v člunu, vbíhá do vody ze břehu. Pes plave nejkratší možnou vzdáleností ke psovodovi na vzdálenost 25 m.
2. *Aportování do člunu předmětu odhozeného ze břehu* – postup cviku je stejný jako u 5. prvku zkoušky ZVP1 s tím rozdílem, že pořadatel odhazuje předmět ze břehu.
3. *Vyslání pro ztracený předmět (pádlo) ze člunu (15 m)* – pes ze člunu má za úkol po povelu od psovoda dopravit odhozený předmět do vody (pádlo nebo záchranná deska) zpět do člunu. Předmět odhazuje z člunu pořadatel, tak aby to pes nemohl zahlédnout.
4. *Privlečení vysíleného surfaře v nesnázích ke břehu (25 m)* – postup cviku je stejný jako u 6. prvku zkoušky ZVP1 s tím rozdílem, že surfař nenabízí psovi lano, ale drží ho v ruce, bez jakéhokoliv pohybu rukou.
5. *Pomoc plavci v nesnázích (25 m)* – pes na povel plave ze břehu k osobě v nesnázích volající o pomoc, mávající rukama a střídavě potápějící pod hladinu vzdálené 25 m od břehu. Po setkání a uchopení osobou za madlo na postroji se okamžitě pes obrací zpět ke břehu, vleče osobou s sebou. Plavec druhou rukou v plavání pomáhá.
6. *Privlečení člunu s nabídkou lana (25 m)* – pes ze břehu po vyslání plave ke člunu vzdálenému 25 m, kde dvoučlenná posádka volá o pomoc. Při doplávání psa ke člunu, uchopí jemu nabídnuté lano jednou z osob a přivleče člun ke břehu. Pro malá plemena nesmí zátěž člunu překročit 30 kg. (URL₂₄)

ZVP3 – zkouška vodních prací 3. stupně. Zkouška ZVP3 je pořádaná výhradně jako Český pohár vodních prací, který je přeborem SZBK ČR ve vodních pracích. Prováděcími pokyny ke speciálním cvikům zkoušky ZVP3 jsou:

1. *Privlečení bezvládného surfaře ke břehu (25 m)* – postup cviku je stejný jako u 4. prvku zkoušky ZVP2
2. *Donesení pádla ze břehu psovodovi ke člunu plaváním (25 m)* – psovod na pokyn rozhodčího udělí psovi povel, aby z člunu vzdáleného 25 m od břehu skočil do vody, plaval pro viditelně umístěné pádlo na břehu a připlaval s ním zpět ke člunu.

3. *Pomoc plavci v nesnázích (25 m)* – postup cviku je stejný jako u 5. prvku zkoušky ZVP2
4. *Přivlečení člunu s bezvládnými osobami (25 m)* – postup cviku je stejný jako u 6. prvku zkoušky ZVP2 s tím rozdílem, že pes musí vyhledat samostatně visící lano přes okraj člunu.
5. *Identifikace vzorku lidského pachu v pobřežním pásmu 100 m* – pes vyhledává ve vytyčeném 100 m dlouhém úseku na pobřeží vzorek lidského pachu. Vzorek je umístěn v pobřežním prostoru nebo v kamení 10 cm pod hladinou. Časový limit pro nalezení vzorku je 15 minut.
6. *Identifikace vzorku lidského pachu na vodní hladině* – pes vyhledává vzorek lidského pachu na vodní ploše 100x200 m. Vzorek je umístěn v hloubce 1 m. Pes leží na přídi člunu a čicháním po hladině lokalizuje místo nálezu. Psovod určuje trasu člunu a při označení nálezu psem vyhodnocuje v jakém směru a vzdálenosti od člunu se vzorek vyskytuje. Časový limit pro nalezení vzorku je 30 minut. (URL₂₅)

ZVP(C) – zkouška vodních prací Cadaver. Zkouška obsahuje dva speciální cviky:

1. *Identifikace vzorku lidského pachu* – cvik probíhá v pobřežním pásmu vodního zdroje ve dvou různých 100m dlouhých úsecích. Pes má za úkol vyhledat 2 vzorky lidského pachu, které můžou být rozmístěné ve variantě 1:1 nebo 0:2. V terénu jsou umístěné i rušivé elementy (např. mrtvé ryby, předměty s lidským pachem). Časový limit na vyhledání v každém úseku je 15 minut.
2. *Vyhledávání vzorku lidského pachu na vodní ploše* - postup cviku je stejný jako u 6. prvku zkoušky ZVP3 s tím rozdílem, že vytyčený prostor je o rozloze 100x100 m. (URL₂₆)

2.6.5.6 Zkoušky laviny

Zkoušky lavinových prací (dále jen ZLP) jsou určeny pro prověření psa při práci v terénu se sněhovou pokrývkou. Sněhová pokrývka je podmínkou k uskutečnění zkoušek a každý stupeň obtížnosti vyžaduje jinou výšku vrstvy. Zkoušky ZLP1 až ZLP3 jsou složeny z cviků za:

- a) speciální cvik,
- b) cviky poslušnosti psa. (URL₉)

U zkoušky ZLP(C) a ZZL (zkouška záchrany z ledu) se uskutečňuje pouze speciální cvik. Hranice terénů, v nichž zkouška probíhá, jsou vždy vytyčeny praporky nebo značkami. Vyhledávané osoby či předměty jsou vždy umístěny tak, aby v žádném případě nevyčnívaly a nebyly zrakem zahlédnuty a jsou rozmístěny ve dvou terénech v neurčeném poměru (např. 1:2, 2:1, 0:3). Psovod i pomocníci se v terénu pohybují na lyžích nebo na sněžnicích. Psi mohou mít při konání zkoušky speciální sluneční brýle pro ochranu zraku před odrazem slunečních paprsků od sněhu. (URL₉)

ZLP1 – zkouška lavinových prací 1. stupně. Prohledávání obou terénů probíhá ve dne a výška sněhové pokrývky musí být minimálně 20 cm. Terény jsou o rozměrech 100x100 kroků a musí být částečně překříženy několika lyžaři. Pes má za úkol vyhledat 3 pohřešované osoby a 2 předměty. Časový limit pro jedno prohledání terénu je 20 minut. Min. přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénů je 60 minut. (URL₂₇)

ZLP2 – zkouška lavinových prací 2. stupně. Prohledávání jednoho terénu probíhá ve dne a druhého po setmění. Při zkoušce je nutné, aby sněhová pokrývky byla vysoká min. 40 cm. Terény jsou o rozměrech 100x150 kroků, z nichž jeden je svažité a musí být překříženy několika lyžaři. Úkolem psa je nalézt 3 pohřešované osoby a 2 batohy. Časový limit pro prohledání jednoho terénu je 25 minut a přestávka na odpočinek mezi prohledáváním obou terénů je 30 minut. (URL₂₈)

ZLP3 – zkouška lavinových prací 3. stupně. Zkouška ZLP3 je pořádána výhradně jako Český pohár lavinových psů, který je přeborem SZBK ČR v lavinových pracích. Prohledávání obou terénů probíhá ve dne a výška sněhové pokrývky musí být minimálně 60 cm. Terény jsou o rozměrech 100x200 kroků a musí být částečně překříženy několika lyžaři. Pes má za úkol vyhledat 1 pohřešovanou osobu, 2 vzorky lidského pachu a 1 batoh. Časový limit pro jedno prohledání terénu je 30 minut. Min. přestávka na odpočinek mezi prohledáním obou terénů je 30 minut. (URL₂₉)

ZLP(C) – zkouška lavinových prací Cadaver stupně. Prohledávání jednoho terénu probíhá ve dne a druhého po setmění. Terény jsou o rozměrech 100x100 kroků, v nichž jsou umístěny rušivé předměty. Úkolem psa je nalézt 3 vzorky mrtvého pachu. Psovod každý nález označuje a hlásí jeho umístění vysílačkou. Časový limit pro prohledání

jednoho terénu je 25 minut a přestávka mezi prohledáváním obou terénu není pevně stanovena. (URL₃₀)

ZZL – zkouška záchranných prací ze zamrzlé plochy. Speciální zkouška záchranných prací ze zamrzlé vodní plochy má za cíl pomoci k zajištění bezpečnosti dětí i dospělých při pohybu na ledě. Prováděcími pokyny ke speciálním cvikům zkoušky ZZL jsou:

1. *Přinesení dvou ležících předmětů ze zamrzlé vodní plochy* – pes je vyslán ze břehu k postupnému přinesení dvou předmětů ze zamrzlé vodní plochy. Předměty umísťuje pořadatel do vzdálenosti 25 m od břehu a 25 m od sebe.
2. *Donesení záchranné pomůcky tonoucímu* – pes na povel od psovoda uchopí lano od záchranného plováku a donese ho ležícímu figurantovi v díře ledu, která volá o pomoc. Figurant po příchodu psa převezme plovák. Pes čeká u figuranta na příchod psovoda.
3. *Doprava záchranného prostředku společně se záchranářem* – psovod se psem zapřaženým do záchranných saní se nacházejí u břehu. Ve vzdálenosti 25 metrů leží v díře v ledu figurant volající o pomoc. Na povel psovoda běží pes se saněmi k tonoucímu, těsně následován psovodem. Po dosažení cíle pes na povel uléhá, psovod vyprostí figuranta, naloží ho na záchranný prostředek a společně se psem jej táhnou ke břehu. Cvik končí po dosažení výchozího místa.
4. *Donesení záchranného lana tonoucímu* – pes má za úkol přinést topícímu se figurantovi konec lana na vzdálenost 25 metrů od břehu. Po převzetí lana figurantem tahá za druhý konec psovod a snaží se vytáhnout figuranta na pevný okraj zamrzlé plochy. Pes může držet lano stále v mordě a pomáhat psovodovy s vytažením figuranta.
5. *Samostatné vytažení tonoucího z díry v ledu* – pes na povel od psovoda vybíhá na vzdálenost 25 m k tonoucímu se figurantovi, který psovi nabídne libovolnou součást výstroje (čepice, šála apod.). Pes uchopí předmět a vytahuje figuranta na pevný okraj. Figurant pomáhá ledovcovým bodcem, který drží v druhé ruce. Cvik končí, až když je figurant celým tělem vytažen z vody.
6. *Vyhledání cadaveru na zamrzlé ploše* – pes vyhledává vzorek mrtvého pachu ukrytého v díře v ledu na zamrzlé ploše o rozloze 100x100 kroků. Časový limit vyhledávání je 15 minut.

7. *Souhra a spolupráce, manipulace s vysílačkou* – ukončení cviků č. 2 až 6 hlásí psovod vysílačkou s informací o situaci, provedeném zásahu či zdravotním stavu figuranta. U cviků č. 2 až 5 je pes jistěn proti sklouznutí do otvoru v ledu 30 m šňůrou připnutou na postroji a ovládanou pomocníkem stojícím na výchozím místě za psovodem. Psovod je při všech cvicích vybaven záchrannou vestou, na nohou může mít sněžnice proti proboření nebo nesmeky proti sklouznutí. (URL₃₁)

2.6.6 Kvalifikace psovodů SZBK ČR

Každý člen i uchazeč o členství SZBK ČR má možnost odborného postupu ve svazu. SZBK ČR má odborný postup sestaven následovně:

- **Čekatel členství ve svazu** – Každý občan ČR po vyplnění přihlášky do SZBK ČR a souhlasu výboru příslušné brigády se stává čekatelem členství ve svazu. Doba čekatelství je obvykle stanovena na šest měsíců až jeden rok.
- **Člen SZBK ČR** – po oficiálním přijetí členskou schůzí příslušné brigády je období čekatelství úspěšně ukončeno a z čekatele se stává řádný člen SZBK ČR.
- **Psovod SZBK ČR** – složením některé záchranné zkoušky 1. stupně se z řádného člena brigády stává psovod svazu. Splnění zkoušky opravňuje k nošení šátečku s červeným křížem na obojku.
- **Psovod 3. výkonnostní třídy** – po splnění deseti zkoušek z výkonu s obsaženou libovolnou postupkou (1. – 3. stupeň) s jedním psem se stává člen svazu psovodem 3. výkonnostní třídy (dále jen VT).
- **Psovod 2. VT** – psovodem 2. VT se stává držitel 3. VT svazu po složení celkem dvaceti zkoušek z výkonu s obsaženou sutinovou postupkou (ZZP1 – ZZP3) s jedním psem a minimálně jedním startem na mistrovství ČR.
- **Psovod 1. VT** – psovodem 1. VT se stává držitel 2. VT svazu po složení celkem třiceti zkoušek z výkonu s obsaženými sutinovými postupkami (ZZP1-3) se dvěma psy. Dále musí absolvovat dva starty na mistrovství ČR, z toho jednou s výsledkem do desátého místa.
- **Instruktor výcviku záchranných psů** – psovod se záchranné brigádě může stát po splnění některé postupky se svým psem a po jmenování ve výboru brigády instruktorem výcviku příslušného výcvikového směru (ZLP, ZZP, ZVP).

- **Psovod Mistrovské třídy / Mistr sportu** – držitel 1. VT při vítězství na Mistrovství ČR nebo IRO má možnost se stát psovodem Mistrovské třídy s právem nošení titulu Mistr sportu. Udělení Mistrovské třídy je navrhováno vedoucím brigády a podléhá schválení prezidiem SZBK ČR.
- **Šampion ve výkonu záchranných psů** – psovod se psem po sérii tří vítězství v celostátních soutěžích, ve kterých třikrát získal CACT (čekatel titulu šampion) má nárok se stát šampionem ČR ve výkonu záchranných psů.
- **Národní rozhodčí SZBK ČR** – člen 1. VT po splnění všech předepsaných hospitací a přezkoušení před tříčlennou komisí složenou z mezinárodních rozhodčích se dostává na pozici národního rozhodčího SZBK ČR. Písemné testy, ústní pohovory a praktické posuzování je obsahem přezkoušení.
- **Mezinárodní rozhodčí IRO** – svaz může navrhnout kandidáta, který je národním rozhodčím SZBK ČR s bezchybným posuzováním po dobu pěti let do funkce mezinárodního rozhodčího IRO. Přezkoušení musí adept splnit před mezinárodní komisí IRO.
- **Mezinárodní rozhodčí FCI** - do funkce mezinárodního rozhodčího FCI může Svaz záchranných brigád kynologů jmenovat mezinárodního rozhodčího IRO po pěti letech bezchybného posuzování na mezinárodní úrovni.

2.7 Záchranářský pes

2.7.1 Výběr psa

Při výběru pracovního psa není rozhodující jeho rodokmen, či jakého je plemene. Výběr pracovního psa by měl být podle schopností a povahových vlastností každého jednotlivce. Dalším důležitým faktorem ve výběru psa je směr, jakým bude orientován jeho výcvik a pracovní nasazení. Každý pes má své vrozené predispozice, kterými jsou: pracovní vlohy, chuť k práci, temperament, charakter, fyzická zdatnost a ochota pracovat. Parametry pracovní vlohy a chuť pracovat jsou ve výcviku velkou výhodou. Naopak omezujícími faktory mohou být například vzrůst psa. Malý psi mohou mít problémy s překonáváním překážek, psi vysokí či mohutné stavby těla při pravidelném vykonávání velké fyzické námahy často trpí onemocněním kloubů už ve věku, kdy by pes měl být na vrcholu své fyzické připravenosti. (Bulanda, 2014)

Pro záchranářskou kynologii jsou nejčastěji vybírání lovecká plemena, honiči, pracovní plemena a psi ovčáctí. Tito psi mají vhodné fyzické předpoklady pro práci v náročných podmínkách a stejně tak touhu pracovat ve spolupráci s člověkem. U loveckých plemen se vyskytuje jedno omezení, které je nutné ihned na začátku výcviku u psa potlačit. Omezením je lovecký pud vyhledávat a lovit zvěř, který by mohl zvláště při plošném hledání působit problémy v plnění úkolu. Dalšími využívanými plemeny jsou kelpie, dobrmani, erdelteriéři, chodští psi, knírači, ridgebackové a také kříženci. (Bulanda, 2014)

U výběru psa je také nutné přihlídnout ke zdravotnímu stavu a omezující zdravotní predispozici konkrétního plemene, či určitého chovu a k možné náchylnosti k určitým zdravotním problémům. V případě výběru psa bychom měli zohlednit i povahové vlastnosti psa či plemene. (Soukupová, 2013)

2.7.2 Faktory výchovy psa

Obecně platí, že jakýkoliv výcvik psa je lepší začínat od jeho útlého věku. Toto pravidlo platí i pro záchranářskou práci psa. Přísloví „starého psa, novým kouskům nenaučíš“ možná platí u člověk, ale u psa tomu tak není. Chytrým a taktickým výcvikem můžeme i starého psa naučit novým kouskům. Samozřejmě, čím je pes starší, tím je učení obtížnější. Výcvik psa záchranáře je velmi obtížný a časově náročný proces. Proto výcvik je uzpůsoben tak, že pes na vrcholu svého výcviku je zároveň i na vrcholu své fyzické zdatnosti. To by znamenalo, že starší pes by pro záchranářskou práci byl mentálně připraven, ale fyzicky nikoliv. Tím pádem je nutné psa vychovávat a formovat již od štěněte. Do sedmého týdne u psa probíhá fáze vštípení. Toto období je pro štěně nejdůležitější etapou života. Co si v tomto období vtiskne, vštípí do paměti, naučí, to později bývá nevratné a nemožné přeučit. Je podstatné, aby u štěněte došlo k vtištění člověka. Pokud by k tomu nedošlo, mohlo by se stát, že pes by nikdy nepovažoval člověka za sociálního partnera. Proto také velmi záleží na tom, z jakého chovatelského prostředí pes pochází. (Müller, 2006)

Důležitým obdobím ve vývoji a výchově záchranářského psa je fáze socializace. Socializace by měla probíhat v rozličných prostředích, typech terénů, dopravních prostředcích. Velkým přínosem k získání jistoty pro mladého psa je pohyb v jeho

budoucím pracovním prostředí, avšak založený ne eliminaci možného úrazu. (Müller, 2006)

Pes by si měl zvykat na zvuky aut, sirén, houkaček, výstřelů, ale také na přítomnost lidí, ostatních psů a zvířat. Schmidt-Rögerová uvádí v knize pojem „habituače“. Habituače je typ učení, která spočívá v tom, že pes nebo jakýkoliv živočich si na určitý často opakující se signál zvykne. Pokud po signálu nepřijde podnět, ať už pozitivní nebo negativní, pes na něj přestává reagovat. Většinou se jedná právě o zvuky aut, houkaček, atd. Hezkým příkladem také jsou psi, na které se neustále pokřikuje jejich jménem. Jména začnou ignorovat, „přeslechnou ho“, protože po něm nenásleduje pro ně významná akce. (Schmidt-Rögerová, 2009)

Pro dosažení optimálních výchovných a výcvikových postupů je nutné se psem budovat vzájemný vztah, založený na důvěře. Je také nutné v psovi vzbudit zájem o společnou spolupráci a snažit se zajistit, aby požadovaná práce byla pro něj zálibou. Vždy je lepší při výchově a výcviku problémům předcházet, jelikož výchova a přístupy v mládí mohou být překážkou pro pozdější výcvik a práci psa. Během prvního roku života u psa může mít výchovné působení větší vliv, než jeho genetická výbava. (Bejčková, 2017)

2.7.3 Výcvik a učení psa

Cílem výcviku je naučit psa požadované chování v určitém prostředí za určitých podmínek. Proces učení psa lze chápat jako rozvoj a upevňování jeho vrozené učenlivosti, vloh a schopností. Cest k dosažení tohoto cíle existuje několik, ale jde především o to, aby pes měl z výcviku radost a z učení si odnášel pozitivní zkušenost. (Müller, 2006)

Pro lepší pochopení, jak dosáhnout požadovaného chování, je dobré si vysvětlit dva principy podmiňování, které se rozlišují v procesu učení psů. Jedná se o klasické podmiňování, neboli Pavlovo podmiňování, a operativní podmiňování. Klasické podmiňování je učení s pomocí klasických podmíněných reflexů, které poprvé sepsal ruský fyziolog I. P. Pavlov. Pavlov ve svém experimentu, než psovi podal jídlo, zazvonil. Tato akce se konala několikrát po sobě a po určitém počtu pokusů pes začal slintat už při samotném zvukovém stimulu. Pes nemá nad těmito reakcemi (slintání)

kontrolu, stávají se z nich podmíněné reflexy. Šusta se o klasickém podmiňování vyjadřuje „*živočich se naučí to, co mu nacpeme do hlavy*“. (Šusta, 2014)

Operativní podmiňování je oproti klasickému vědomě řízené chování, kdy se pes učí z následků svého jednání. Poznatky z výzkumů prováděných v minulosti ukazují cestu ve výcviku zvířat na principu operantního podmiňování a též daly základ využívání behaviorálního přístupu při výcviku. Princip způsobu učení operativním podmiňováním Šusta vyjadřuje slovy: „*Živočich se naučí dělat to, co mu přináší užitek a přestane dělat to, co se mu nevyplatilo*“. (Šusta, 2014)

V praxi ve výcviku psa to znamená, že chování, které přineslo pozitivní výsledek, se mu vyplatilo. Pes získal to, co je mu příjemné. V takovém případě, lze mluvit o pozitivním posílení. V případě, že se pes setká s tím, co je pro něj nepříjemné, příště se takovému jednání vyhne. Do procesů negativního posilování spadají i tresty, které slouží k potlačení aktuálního chování psa. (Šusta, 2014)

Jde o jednoduchý způsob učení, založený na principech pozitivního posilování (odměna) a negativního posilování (trest). Při pozitivním posilování dáváme psovi postupně těžší úkoly, které při správném splnění odměňujeme. Odměnou pro psa je to, co je pro něj příjemné (jídlo, hračka, hra, pozornost, uvolnění z pozice) a motivuje ho ke splnění úkolu. U negativního posilování se pes svým chováním zbavuje něčeho, co je mu nepříjemné (např. pes, aby se zbavil tahu obojku na krku, přiřadí s k pánovi a tluku obojku se zbaví). (Garrett, 2013)

Pro dodržování principu posilování, ať už pozitivního či negativního, je nejdůležitější načasování odměny či trestu. Upevňující prvek (odměna, trest) musí přijít po chování, které chceme upevnit či odnaučit (potlačit). Mezi zkušenými kynology se tvrdí, že pes si své chování pamatuje nanejvýš dvě vteřiny. Proto odměňování či trestání určitého chování psa po uplynutí delší doby je častou chybou ve výcviku. (Garrett, 2013)

2.7.4 Pravidla výcviku psa

Výcvik psa je možné provádět individuální formou, nebo ve skupinovém tréninku pod vedením zkušeného instruktora. Pro všechny úseky, formy a metody výcviku psa platí

obecná pravidla výuky, která by v zájmu dobrého výsledku měla být dodržována. (Bejčková, 2017)

Psovod by na svého psa měl mluvit klidně, srozumitelně, jednat s rozvahou, zbytečně nekřičet a neměl by projevovat známky nejistoty. Psi dobře vnímají intonaci hlasu, proto je dobré jim v tomto ohledu jít naproti. Při komunikaci se psem mu může psovod dávat najevo pomocí intonací hlasu radost či nespokojenost s jeho chováním. Dávat psovi jasné a konkrétní povely, mluvit jen v případě povzbuzení nebo korekce psa a dbát na přesném splnění požadovaného cviku. Povely nespojovat se špatnými pohyby těla. Složené cviky cvičit samostatně po jednotlivých fázích a následně je spojit v celek. Nový cvik začít učit až po zvládnutí předešlého kroku. Požadovaný cvik psovi přizpůsobit, tak aby měl pes co největší šanci na úspěch. V případě výskytu problému se splněním cviku, tak se vrátit minimálně o krok zpět ke cviku, který pes má zvládnutý bez chyby, upevnit ho a následně pokračovat v pomalejším tempu. Lekci ukončovat v tom nejlepší, když se psovi cvik podaří, aby z výcvikového prostředí odcházel s pozitivním pocitem. Tréninkové prostředí střídat, necvičit stále na stejném místě a střídat strukturu a pořadí cviků, pes nikdy nesmí vědět, který cvik přijde. Dobu trvání, náročnost a intenzitu cvičení zvolit podle momentálního rozpoložení psa. Je lepší a efektivnější výcvik dělit na kratší časové úseky, než přetěžovat psa jednorázovým náročným cvičením. Psa je důležité udržet během cvičení motivovaného a s chutí do práce. Výcvik přizpůsobit individuální povaze psa. (Makeš, 2009)

2.7.5 Psovod

Stejně tak jako neexistuje ideální pes, tak neexistuje ideální psovod. Není ale vyloučeno se k takovému ideálu co nejvíce přiblížit. Psovod pro práci se psem by měl být trpělivý, spolehlivý, důsledný, vytrvalý, zodpovědný, flexibilní, psychicky stabilní. Vyjmenované vlastnosti psovoda jsou další stránkou efektivního výcviku. Mezi důležité schopnosti psovoda patří rychlé rozhodování v psychicky i fyzicky náročných situacích. Měl by se také naučit číst svého psa při práci. (Soukupová, 2013)

Psovod by měl být pro svého psa dobrým učitelem. Mít silný osobní zájem na výcviku a formování psa. Měl by se stále vzdělávat v prováděné výcvikové problematice a doplňovat dostatečné znalosti. Je dobré se o zkušenosti podílet s ostatními psovody a

přijímat jejich připomínky, rady i jejich osobní zkušenosti, které zapracuje do svého výcviku. Důležitým momentem při neúspěchu je nevinít psa, ale sebe a zamyslet se co a jak udělat příště lépe. (Soukupová, 2013)

2.7.6 Figurant

Pro výcvik záchranářského psa je stěžejní osobou kromě psovoda i figurant. Figurant je osoba, která při výcviku simuluje hledané osoby. Psovod by si mohl psa cvičit sám, ale je limitován pouze na některé cviky. K výcviku speciálních cviků je nutný figurant. Role figuranta je být ukrytý, pes ho vyhledává a při nalezení označí štěkáním, nebo jiným naučeným způsobem. Figurant může velmi ovlivnit úspěšnost tréninku. (Bejčková, 2017)

Figurant by měl mít zkušenosti s chováním, temperamentem a povahou psů, měl by mít odhad a cit pro danou situaci, co pes v danou chvíli potřebuje. Pro figuranta je také důležité, aby zvládal práci s odměnami. Umět odměnit psa v pravou chvíli a způsobem odpovídající povaze psa. Odměna není pouze v podobě pamlsku, ale i formou hry. V takovém případě by měl figurant dokázat si se psem dostatečně pohrát. Tón hlasu, jeho výška, hloubka jsou pro práci se psem důležitými vlastnostmi, proto radostná hlasitá pochvala může být pro psa odměnou a povzbuzením v další práci. Každému psovi vyhovuje jiný přístup. Je věcí psovoda, aby figurantovi před tréninkem předal informace o svém psovi, jak si přeje řešit určitý výcvikový problém, jaký zvolit typ ukrytí, jak psa odměnit a v jaké chvíli ho přesně odměnit. Pro psa začínajícího s výcvikem je důležité, aby s figurantem navázal úzký pozitivní vztah. A naopak, aby figurantem byl člověk se zkušenostmi, který umí psa dostatečně na sebe navázat, pochválit, případně povzbudit. (Soukupová, 2013)

2.7.7 Výcvik psa v rámci pracovní specializace

Specializací, kterou představuje výcvik psa, je vyhledávání v sutinách, plošné vyhledávání, vyhledávání osob po stopě, vyhledávání v lavinách, záchrana z vody a vyhledávání utonulých, ale i vyhledávání cadaveru, předmětů či záchrana na zamrzlé ploše.

Pro všechny typy specializací platí, aby u budoucího psa záchranáře proběhl v rámci konkrétní specializace řádný výcvik. Každá specializace má svoje specifika (šíření pachu, terénů) a pes při vyhledávání musí pracovat trochu jiným způsobem. Je vhodnější, aby pes byl specialistou pouze na jeden typ vyhledávací činnosti. Pokud by pes pracoval ve více jak jedné specializaci, je potřeba zvolit různou povelovou techniku a přizpůsobit výcvik na konkrétní činnost. (Bejčková, 2017)

U psa pracujícího v sutinách není doporučován jeho souběžný výcvik na vyhledávání cadaveru, jelikož v zavalených ruinách jde o čas ve vyhledání co nejvíce živých osob a není žádoucí označování cadaveru, který lze dohledat až po záchraně živých osob. (Makeš, 2009)

2.7.8 Výcvik záchranářského psa

Výcvik záchranářského psa je celoživotní proces, který není nikdy ukončen, jelikož každý terén, sutina či vodní plocha nabízí jiné podmínky, vlastnosti, členitost a šíření lidského pachu. Pes nabírá po celý život nové zkušenosti. Při výcviku je nutné naučit psa, kromě vyhledávací činnosti, práce s pachem a jiných dovedností i označovat nalezené osoby.

Označení vyhledané osoby může být psem prováděno mnoha rozdílnými způsoby. Psovod si sám zvolí, jakému způsobu označování psa naučí, který by se během průběhu výcviku neměl měnit. Je nutné, aby psovod při volbě způsobu označování zohlednil schopnosti psa, než bude záchranářský výcvik započat. Jako další hledisko výběru je druh konkrétní specializace. Pokud by pes pracoval na vyhledávání živých osob, předmětů nebo cadaverů, je vhodné zvolit, pro každý typ jinou podobu označování. (Bejčková, 2017)

V praxi se stále vede diskuze na téma „Štěkání vede ke stresování nalezených osob“. Osoby jsou vyhledávány především pro záchranu jejich zdraví či života vůbec, proto stres ze psů, fobie, či alergické reakce na psy jsou až sekundární záležitostí. V sutinách či lavinách většinou nedojde ke přímému kontaktu psa s hledanou osobou a v plochách je zase méně osob nalezených při plném vědomí. Proto v ČR je štěkání nejvyužívanějším způsobem pro označování nalezených osob. Pes dále může značit

nálezku, nebo dovedením psovoda k nálezku. Psovod by měl zapřemýšlet nad označováním nálezku nebo dovedením psovoda k nálezku, pokud chce takto výcvik vést. Pes pracující hodiny v terénu by měl šetřit zbytky energie a neplýtvat ji nad výše zmiňovanými způsoby označení nálezku. Dalším způsobem jak označit nález je hrabání. Tento způsob bývá typický pro nález cadaveru nebo při výcviku lavinových psů. Méně běžným způsobem je za ujetí libovolné polohy psa u místa nálezku. (Soukupová, 2013)

2.7.9 Předpoklady psa k záchranářskému výcviku

Podmínkou, aby pes získal status „záchranářský pes neboli pes záchranář“, jsou určité dovednosti a schopnosti, které jsou vrozené, nebo se je pes musí naučit. Při práci musí být pes plně soustředěný, musí prokazovat jistotu v pohybu v netypickém prostředí a k tomu musí být ovladatelný a poslušný.

Při zkouškách, které skládá pes se svým psovodem, jsou i prověrky z poslušnosti. Mezi nejdůležitější cviky z poslušnosti patří přivolání, odložení a vysílání. Přivolat psa ve zvláště ztížených podmínkách, nebo při hrozícím nebezpečí je zásadní. V terénu je důležité vysílat psa do určitých prostorů a směrů, ale také zakázání vstupu do nebezpečných zón. (Makeš, 2009)

Pes musí kromě ovladatelnosti a speciálních cviků disponovat i dovednostmi, nutnými pro praktický život psa záchranáře. Většina dovedností je přezkušována u zkoušek, ale jsou mezi nimi i takové, které nejsou ověřovány, ale přesto musí být součástí života záchranářského psa. Pes nesmí mít problém vykonávat pohyb ve špatně přístupném terénu, jako jsou např. sutiny, sklepy, strniště, prudké svahy, různé typy materiálů, nesmí mít strach z výšek, vody, houkaček, elektrocentrál, elektrických ohradníků, velkých zvířat (skot, lesní zvěř) a velkého počtu lidí. Psovi by neměla činit problém jakákoliv manipulace psovodem, ale i cizí osobou. Manipulací se myslí zvedání a přenášení psa, nasazování náhubku, obojku, vestiček. Pes by měl zvládnout transport automobilem, motorovým člunem, sněžným skútem, rolbou. Praktické využití psa může být spojeno s překonáním velikých dálek nebo různých terénů, je nutné psa s předstihem připravovat na letecký převoz, převoz v nákladních vozech, převoz s ostatními psy a také na přepravu na laně v postroji. (Bejčková, 2017)

3 Cíle, úkoly a metody

3.1 Cíle

Cílem diplomové práce je analýza zásahů psů u Svazu záchranných brigád kynologů ČR v období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020. Data budou sepsána a vyhodnocena za každý rok zvlášť. Poté bude následovat zhodnocení dat za celkové období.

3.2 Úkoly

Úkolem bylo vyhledání studijních pramenů a jejich rešerše, shromáždění publikací, článků, koncepčních materiálů a dalších písemných a elektronických dokumentů, týkající se historie, legislativy a organizační struktury.

3.3 Metody

Teoretická východiska byla zpracována na základě rešerší knih a legislativy, která se touto problematikou zabývají. Pomocí metody obsahové analýzy jsou vymezeny klíčové pojmy, mezi které patří IZS, složky IZS, SZBK ČR. Většina informací o SZBK ČR je zjištěna z jejich oficiálních internetových stránek, kde jsou informace průběžně aktualizovány.

Praktická část této diplomové práce je sepsána metodou popisné statistiky. Získaná data od výcvikáře SZBK ČR jsou zobrazena v tabulkách a grafech pro přehledné a srozumitelné srovnání jednotlivých dat.

4 Praktická část

V praktické části je za úkol sepsat a zhodnotit data z evidence zásahů ZBK SZBK ČR. Data jsou poskytnuta od samotného svazového výcvikáře SZBK ČR. Data budou sepsána v tabulkách a zhodnocena za každý rok zvlášť.

V tabulce bude uvedeno následující: datum nasazení, místo nasazení, druh nasazení, počet nasazených týmů (psovod + pes = tým), nasazená brigáda a výsledek nasazení. Výsledek nasazení je označován jako pozitivní nález nebo negativní nález. Pozitivní nález znamená úspěšné nalezení osoby a naopak negativní nález znamená nenalezení pohřešované osoby. Jako pozitivní nález se považuje i nález mrtvé osoby (v tomto případě, tým splnil svůj úkol).

Každé období bude písemně zhodnoceno v odstavci pod tabulkou. Po zhodnocení jednotlivých období bude následovat celkové zhodnocení veškerých nasbíraných dat.

Ačkoliv působení SZBK ČR trvá více jak 30 let, tak data jsou nashromážděna pouze za období od 1. 5. 2016 až do 31. 12. 2020. Samotnou evidenci zásahů zavedl bývalý výcvikář svazu, dnes již ředitel svazu, až po nástupu do této funkce v roce 2016.

4.1 Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 5. 2016 až 31. 12. 2016

Tabulka 2: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 5. 2016 - 31. 12. 2016

Datum nasazení	Místo nasazení	Druh nasazení	Počet nasazených týmů	ZBK SZBK ČR	Výsledek nasazení
9. 5. 2016	Jánské Lázně	Plošné vyhledávání	3	ZBK 09	Negativní
17. 6. 2016	Brumov - Bylnice	Plošné vyhledávání	2	ZBK 09	Negativní
17. 7. 2016	Praha	Plošné vyhledávání	3 2 2 1 1	ZBK 01 ZBK 04 ZBK 07 ZBK 08 ZBK 09	Negativní
10. 10. 2016	Kročehlavy	Sutinové vyhledávání	1	ZBK 01	Pozitivní (nález mrtvé osoby)
13. 11. 2016	Hronov	Plošné vyhledávání	2	ZBK 09	Negativní
14. 11. 2016	Trutnov	Plošné vyhledávání	2	ZBK 09	Negativní
17. 11. 2016	Toužim	Plošné vyhledávání	2 1 1 1	ZBK 01 ZBK 07 ZBK 08 ZBK 09	Pozitivní (nález mrtvé osoby)

Zdroj: Autor

V období od 1. 5. 2016 do 31. 10. 2016 byly ZBK SZBK ČR povolány celkem 7x. V tomto období bylo prováděno 5x plošné vyhledávání a 2x sutinové vyhledávání. Ze sedmi zásahů ZBK byly 2 zásahy úspěšné a označené jako pozitivní nález a 5 zásahů bylo neúspěšných a označené jako negativní nález. Celkově bylo nasazeno 24 týmů. Největší počet nasazených týmů byl při plošném vyhledávání dne 17. 7. 2016 v Praze v počtu 9 týmů s výsledkem negativní. Nejvíce krát zasahovaly týmy ze ZBK 09 Pardubického kraje a to 11 týmů, které byly celkem u šesti nasazení.

4.2 Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2017 až 31. 12. 2017

Tabulka 3: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 5. 2017 - 28. 12. 2017

Datum nasazení	Místo nasazení	Druh nasazení	Počet nasazených týmů	ZBK SZBK ČR	Výsledek nasazení
16. 01. 2017	Solenice	Plošné vyhledávání	2 1 1	ZBK 01 ZBK 06 ZBK 09	Negativní
24. 01. 2017	Ústí nad Labem	Sutinové vyhledávání	2	ZBK 06	Negativní
12. 03. 2017	Velké Popovice	Plošné vyhledávání	8 5	ZBK 01 ZBK 03	Negativní
11. 04. 2017	Kralupy nad Vltavou – Neuměřice	Plošné vyhledávání	3 2 1	ZBK 01 ZBK 07 ZBK 08	Negativní
28. 04. 2017	Žacléř	Plošné vyhledávání	1	ZBK 01	Negativní
27. 06. 2017	Horní St. Město	Plošné vyhledávání	2	ZBK 09	Negativní
23. 07. 2017	Těchařovice	Plošné vyhledávání	6 4 2	ZBK 01 ZBK 07 ZBK 10	Pozitivní (nález živé osoby)
30. 09. 2017	Markoušovice	Plošné vyhledávání	3	ZBK 01	Negativní
27. 10. 2017	Lužná – Rakovník	Plošné vyhledávání	7	ZBK 01	Pozitivní (nález živé osoby)

Zdroj: Autor

V období od 1. 1. 2017 do 31. 10. 2017 byly ZBK SZBK ČR povolány celkem 9x. V tomto období bylo prováděno 8x plošné vyhledávání a 1x sutinové vyhledávání. Z devíti zásahů ZBK byly 2 zásahy úspěšné a označené jako pozitivní nález a 7 zásahů bylo neúspěšných a označené jako negativní nález. Celkově za celé období bylo nasazeno 50 týmů. Největší počet nasazených týmů byl při plošném vyhledávání dne 12. 3. 2018 ve Velkých Popovicích v počtu 13 týmů s výsledkem negativní. Nejvíce krát zasahovaly týmy ze ZBK 01 Praha a to 30 týmů, které byly celkem u sedmi zásahů.

4.3 Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2018 až 31. 12. 2018

Tabulka 4: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 1. 2018 - 31. 12. 2018

Datum nasazení	Místo nasazení	Druh nasazení	Počet nasazených týmů	ZBK SZBK ČR	Výsledek nasazení
11. 3. 2018	Přibyslav	Plošné vyhledávání	1 1	ZBK 01 ZBK 08	Negativní
17. 3. 2018	Chlumec nad Cidlinou	Plošné vyhledávání	1	ZBK 01	Pozitivní (nález živé osoby)
06. 4. 2018	Voříškův dvůr	Vyhledávání na vodní hladině	2	ZBK 03	Negativní
31. 5. 2018	Kadaň	Plošné vyhledávání	1	ZBK 06	Negativní
06. 6. 2018	Málkov	Sutinové vyhledávání	3	ZBK 01	Negativní
14. 6. 2018	Psáry	Plošné vyhledávání	4	ZBK 01	Negativní
01. 9. 2018	Albrechtice	Plošné vyhledávání	1	ZBK 03	Negativní
20. 9. 2018	Blansko	Plošné vyhledávání	1	ZBK 11	Negativní

Zdroj: Autor

V období od 1. 1. 2018 do 31. 10. 2018 byly ZBK SZBK ČR povolány celkem 8x. V tomto období bylo prováděno 6x plošné vyhledávání, 1x sutinové vyhledávání a poprvé v historii SZBK ČR bylo prováděno vyhledávání na vodní hladině a to 1x. Vyhledávání probíhalo na vodním toku řeky Vltava. Z osmi zásahů ZBK byl 1 zásah úspěšný a označené jako pozitivní nález a 7 zásahů bylo neúspěšných a označené jako negativní nález. Celkově za celé období bylo nasazeno 15 týmů. Největší počet nasazených týmů byl při plošném vyhledávání dne 14. 6. 2018 v Psárech v počtu 4 týmy. Nejvíce krát zasahovaly týmy ze ZBK 01 Praha a to 9 týmů, které byly celkem u čtyř nasazení.

4.4 Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2019 až 31. 12. 2019

Tabulka 5: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 1. 2019 - 31. 12. 2019

Datum nasazení	Místo nasazení	Druh nasazení	Počet nasazených týmů	ZBK SZBK ČR	Výsledek nasazení
21. 1. 2019	Stropnice	Vyhledávání na vodní hladině	3	ZBK 03	Negativní
24. 6. 2019	Horní Slavkov	Plošné vyhledávání	2 4	ZBK 01 ZBK 06	Pozitivní (nález mrtvé osoby)
4.8. - 10. 8. 2019	Blansko	Plošné vyhledávání	2	ZBK 06	Negativní
04. 8. 2019	Tuř	Plošné vyhledávání	1	ZBK 01	Negativní
26. 9. 2019	Bílina	Plošné vyhledávání	1 6	ZBK 01 ZBK 06	Negativní
28. 9. 2019	Bílina	Vyhledávání na vodní hladině	4	ZBK 01	Negativní
15. 10. - 16. 10. 2019	Řevničov	Plošné vyhledávání	5 1	ZBK 01 ZBK 06	Pozitivní (nález mrtvé osoby)
22. 10. 2019	Luby	Plošné vyhledávání	1	ZBK 06	Negativní

Zdroj: Autor

V období od 1. 1. 2019 do 31. 10. 2019 byly ZBK SZBK ČR povolány celkem 8x. V tomto období bylo prováděno 6x plošné vyhledávání a 2x vyhledávání na vodní hladině. Z osmi zásahů ZBK byly 2 zásahy úspěšné a označené jako pozitivní nález a 6 zásahů bylo neúspěšných a označené jako negativní nález. Celkově za celé období bylo nasazeno 30 týmů. Největší počet nasazených týmů byl při plošném vyhledávání dne 26. 9. 2019 v Bílině v počtu 7 týmů. Nejvíce krát zasahovaly týmy ze ZBK 06 Ústeckého kraje a to 12 týmů, které byly celkem u pěti nasazení.

4.5 Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2020 až 31. 12. 2020

Tabulka 6: Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2020 až 31. 12. 2020

Datum nasazení	Místo nasazení	Druh nasazení	Počet nasazených týmů	ZBK SZBK ČR	Výsledek nasazení
17. 2. 2020	Malše	Vyhledávání na vodní hladině	2	ZBK 03	Negativní
24. 2. 2020	Malše	Vyhledávání na vodní hladině	3	ZBK 03	Negativní
13. 3. 2020	Kozlíky	Vyhledávání na vodní hladině	2	ZBK 06	Negativní
05. 4. 2020	Psáry	Plošné vyhledávání	7	ZBK 01	Negativní
07. 4. 2020	Moravská Nová Ves	Plošné vyhledávání	5	ZBK 11	Pozitivní (nález mrtvé osoby)
27. 4. 2020	Teplice	Plošné vyhledávání	4 10	ZBK 01 ZBK 06	Negativní
12. 5. 2020	Trhové Sviny	Plošné vyhledávání	4	ZBK 03	Pozitivní (nález mrtvé osoby)
20. 7. 2020	Brno	Sutinové vyhledávání	1	ZBK 11	Negativní
06. 8. 2020	Těně	Plošné vyhledávání	6	ZBK 01	Negativní
16. 9. 2020	Trhovice	Plošné vyhledávání	1	ZBK 08	Pozitivní (nález živé osoby)
24. 10. 2020	Harmanice	Plošné vyhledávání	3	ZBK 06	Negativní
28. 10. 2020	Tursko	Sutinové vyhledávání	1	ZBK 01	Negativní
08. 11. 2020	Prokopské údolí	Plošné vyhledávání	3	ZBK 06	Negativní
8.11.	Suchdol	Plošné vyhledávání	8	ZBK 01	Negativní
14. 11. 2020	Příbram	Plošné vyhledávání	9	ZBK 01	Pozitivní (nález mrtvé osoby)

26. 11. 2020	Rakovník	Plošné vyhledávání	5	ZBK 06	Negativní
27. 11. 2020	Rakovník - Lužná	Plošné vyhledávání	3	ZBK 01	Negativní

Zdroj: Autor

V období od 1. 1. 2020 do 31. 10. 2020 byly ZBK SZBK ČR povolány celkem 18x. V tomto období bylo prováděno 12x plošné vyhledávání, 3x vyhledávání na vodní hladině a 3x sutinové vyhledávání. Z osmnácti zásahů ZBK byly 3 zásahy úspěšné a označené jako pozitivní nález a 15 zásahů bylo neúspěšných a označené jako negativní nález. Celkově za celé období bylo nasazeno 77 týmů. Největší počet nasazených týmů byl při plošném vyhledávání dne 27. 4. 2020 v Teplicích v počtu 14 týmů. Nejvíce krát zasahovaly týmy ze ZBK 01 Praha a to 38 týmů, které byly celkem u sedmi nasazení.

5 Výsledky

V této kapitole bude provedeno celkové vyhodnocení všech praktických nasazení s nashromážděných dat. Tabulka č. 8 znázorňuje celkové shrnutí praktických nasazení ZBK SZBK ČR v období od 1. 5. 2016 – 31. 12. 2020.

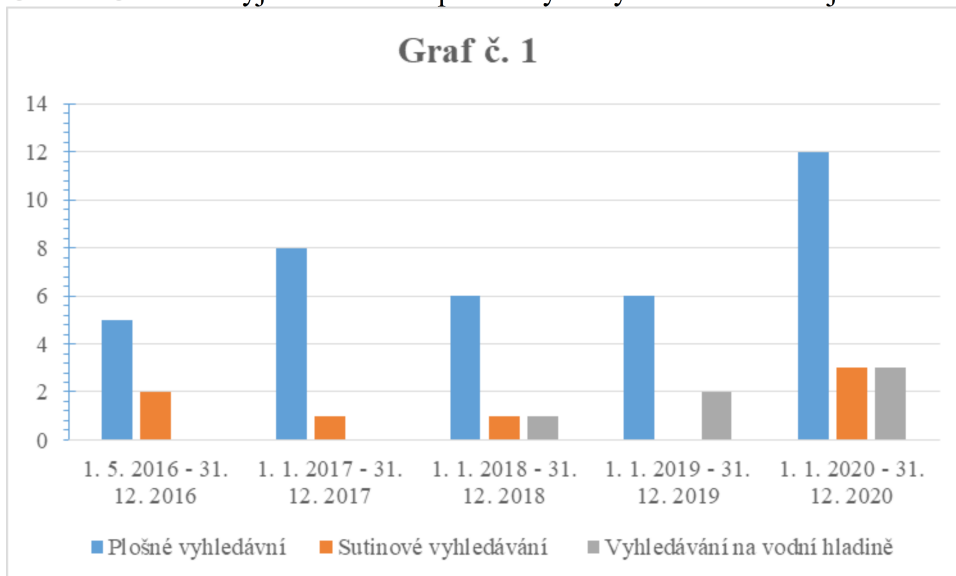
Tabulka 7: Celkové shrnutí praktických nasazení ZBK SZBK ČR v období od 1. 5. 2016 – 31. 12. 2020

Období	Počet praktických nasazeních	Druh nasazení*			Počet nasazených týmů	Výsledky nasazení	
		PV	SV	VV		Negativní	Pozitivní
1. 5. 2016 – 31. 12. 2016	7	5	2	0	24	5	2
1. 1. 2017 – 31. 12. 2017	9	8	1	0	50	7	2
1. 1. 2018 – 31. 12. 2018	8	6	1	1	15	7	1
1. 1. 2019 – 31. 12. 2019	8	6	0	2	30	6	2
1. 1. 2020 – 31. 12. 2020	18	12	3	3	77	14	4
1. 5. 2016 – 31. 12. 2020	50	37	7	6	196	39	11
*Druh nasazení: PV – plošné vyhledávání SV – sutinové vyhledávání VV – vyhledávání na vodní hladině							

Zdroj: Autor

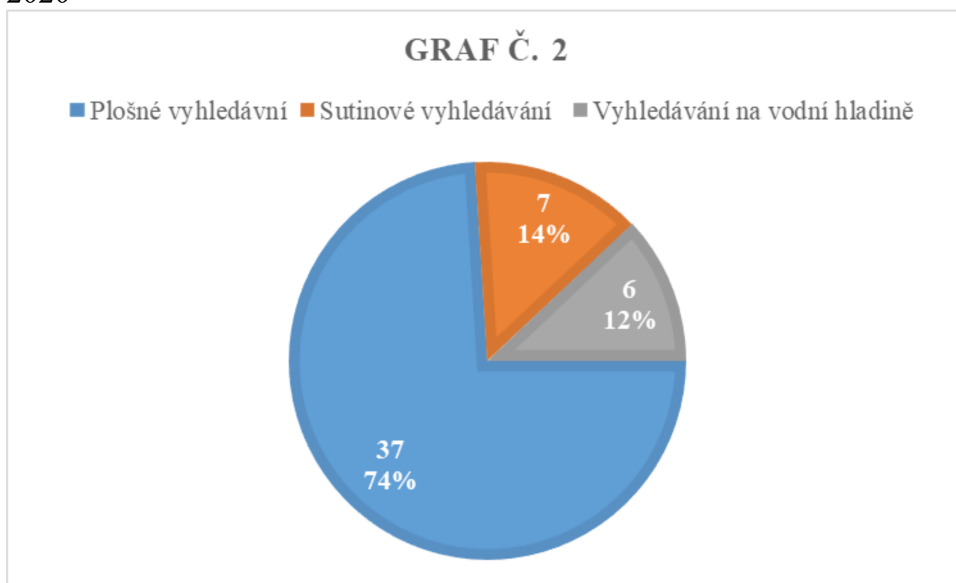
V období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020 bylo uskutečněno celkem 50 pátracích akcí, u kterých zasahovaly týmy ZBK. Z padesáti praktických nasazeních bylo 37x plošné vyhledávání, 7x sutinové vyhledávání a 6x vyhledávání na vodní hladině. Z těchto počtů vyplývá, že plošné vyhledávání je důležitou specializací pro výcvik psů u SZBK pro oblast ČR. Grafické vyjádření druhů vyhledávání znázorňuje graf č. 1 a graf č. 2. Dále pak za celkové období zasahovalo 196 týmů. Bez čtyř nasazených týmů by byl počet rovný 200. V průměru by takové číslo znamenalo 4 týmy nasazené na jedno praktické vyhledávání. Z 50 praktických nasazeních bylo 39 nálezů negativních a 11 nálezů bylo pozitivních.

Graf 1: Grafické vyjádření druhů praktických vyhledávání za jednotlivá období

Zdroj: Autor

Graf 2: Grafické vyjádření druhů praktických zásahů za období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020

Zdroj: Autor

Graf č. 1 zobrazuje druhy praktických vyhledávání a jejich počet za jednotlivá období zvlášť. Graf č. 2 znázorňuje druhy praktických vyhledávání a jejich počet za všechna období. Jedná se tedy o shrnutí jednotlivých druhů vyhledávání za období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020. Počty druhů praktických vyhledávání v grafu č. 2 jsou vyjádřeny i v procentech.

6 Závěr

V České republice má záchranářská kynologie vybudovanou bohatou základnu. Výcvik a příprava psů je opřena o dlouholetou tradici této specifické činnosti. Několik organizací a sdružení má ve svých řadách týmy, kteří jsou připraveny na praktické nasazení doma v ČR, ale i v zahraničí. Tým psodů – pes tvoří neoddělitelný celek. Jeden bez druhého by byl pro praktický zásah nevyužitelný. Výcvik a příprava je náročná nejen pro psa, ale i psodů. Většina psodů vykonává záchranářskou kynologii dobrovolně, z vlastního zájmu. Z tohoto důvodu je tato činnost obtížná nejen po fyzické stránce, ale i po finanční stránce.

Teoretická část je zaměřena na obecný popis IZS a jeho strukturu. V podkapitolách je objasněno působení a funkce jednotlivých základních složek. Ostatní složky jsou pouze vyjmenovány. V druhé třetině teoretické části je objasněn pojem kynologie a jsou zde vyjmenovány a stručně popsány organizace a sdružení, kteří se zabývají služební nebo záchranářskou kynologií v rámci IZS. Poslední část teoretické části je věnována SZBK ČR, což je hlavním námětem této diplomové práce. V podkapitolách je popsána historie a současná struktura svazu. Dále je podrobně popsán zkušební řád sestavený svazem, který je stěžejním pilířem proto, stát se členem SZBK ČR.

Cílem praktické části práce bylo analyzovat zásahy SZBK ČR. Jako největší úskalí této práce se ukázala obtížná dostupnost dat pro zpracování analýzy. Potřebná data k analýze nejsou veřejně přístupná, proto byla potřeba se obrátit přímo na vedení SZBK ČR a data byla poskytnuta pouze pro účely napsání této práce. Zásahy byly analyzovány za období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020. V každém období bylo vyjmenováno datum a místo zásahu, dále pak o jaký druh zásahu se jednalo, počet nasazených týmů a výsledek zásahu. I když výsledky zásahu jsou z většiny negativní, tak tato skutečnost nevypovídá o připravenosti psů. Připravenost psů mají za úkol ukázat zkoušky, kterými procházejí členové svazu se svými psy a také soutěže, které jsou pořádané několikrát do roka.

7 Seznam zdrojů

7.1 Literatura:

BULANDA, S. *Ready!: a step-by-step guide for training the search and rescue dog*. Portland, Or.: Doral Pub., 1994. 264 s. ISBN 0-944875-41-6.

FIALA, M.; VILÁŠEK, J. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. Praha: Karolinum, 2010. 208 s. ISBN 978-80-246-1856-2

GARRETT, S. *Shaping: i váš pes může být šampion*. Praha: Plot, 2013. ISBN 978-80-7428-171-6

HARTL, K. *Člověk a pes*. Praha: Naše vojsko, 1986. 96 s. ISBN 28-037-86.

MAKEŠ, V. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum. ISBN 978-80-7385-065-4.

MÜLLER, M. *Výcvik všestranného psa: od štěněte k dokonalému psovi: koupě, výcvik a chov všestranného psa podle zásad moderní zoopsychologie*. Praha: Brázda, 2006. ISBN 80-209-0349-6.

RULC, J. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010. 416 s. ISBN 978-80-904210-3-5.

SCHMIDT-RÖGER, H. *Abeceda péče o psa: bohatství rad a nápadů*. Praha: Knižní klub, 2009. 272 s. ISBN 978-80-242-2478-7.

SOUKUPOVÁ, I. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. 186 s. ISBN 978-80-260-5627-0.

ŠEBKOVÁ, N. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. 111 s. ISBN 978-80-213-1844-1.

ŠUSTA, F. *Trénink je rozhovor, ve kterém má i váš pes co říct*. Praha: Plot, 2014. ISBN 978-80-7428-232-4.

VILÁŠEK, J.; FIALA, M.; VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. 189 s. ISBN 978-80-246-2477-8

VOCHAZKA, V.; *Jezevčáci v myslivecké praxi*. České Budějovice: Dona, 2000. 196 s. ISBN 80-86136-77-9

7.2 Závěrečné práce

Bejčková, L. *Kynologie v Integrovaném záchranném systému, úloha a úkoly kynologické služby při řešení mimořádných událostí*. Kladno, 2017. Bakalářská práce. České vysoké učení technické. Vedoucí práce Ing. Josef Sedlák

Konvalinka, M. *Příprava a využití psů u složek IZS*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Ing. et Mgr. Miloš Fiala, Ph.D.

7.3 Právní předpisy:

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské a justiční strážci České republiky

7.4 Elektronické zdroje:

URL₁: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d> [cit. 2021-07-31].

URL₂: https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDstava_ps%C5%AF [cit. 2021-07-31].

URL₃: https://www.zachranari.cz/20--vyroci-zalozeni-svazu-zachrannych-brigad_44.html [cit. 2021-07-31].

URL₄: https://www.zachranari.cz/predstaveni-szvk-cr_52.html [cit. 2021-07-31].

URL₅: <https://www.zachranari.cz/index.php?idstr=26&lg=cs> [cit. 2021-07-31].

URL₆: <https://www.zachranari.cz/szvk.html> [cit. 2021-07-31].

URL₇: <https://www.zachranari.cz/pohotovostni-jednotka.html> [cit. 2021-07-31].

URL₈: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kynologie> [cit. 2021-07-31].

URL₉: <https://www.zachranari.cz/zkousky.html> [cit. 2021-07-31].

URL₁₀: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-zachranarske-zpusobilosti_1.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₁: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-zachrannych-praci-1-stupen_2.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₂: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-zachrannych-praci-2-stupen_7.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₃: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-zachrannych-praci-3-stupen_17.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₄: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-zachrannych-praci-cadaver_12.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₅: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-pohotovostni-jednotky_20.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₆: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-terenniho-vyhledavani-1-stupen_5.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₇: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-terenniho-vyhledavani-2-stupen_10.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₈: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-terenniho-vyhledavani-3-stupen_40.html [cit. 2021-07-31].

URL₁₉: https://www.zachranari.cz/zkousky/zkouska-terenniho-vyhledavani-cadaver_15.html [cit. 2021-07-31].

- URL₂₀: https://www.zachranari.cz/zkousky/zzs1-zkouska-zachranneho-stopovani-1-stupen_6.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₁: https://www.zachranari.cz/zkousky/zzs2-zkouska-zachranneho-stopovani-2-stupen_11.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₂: https://www.zachranari.cz/zkousky/zzs3-zkouska-zachranneho-stopovani-3-stupen_49.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₃: https://www.zachranari.cz/zkousky/zvp1-zkouska-vodnich-praci-1-stupen_4.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₄: https://www.zachranari.cz/zkousky/zvp2-zkouska-vodnich-praci-2-stupen_9.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₅: https://www.zachranari.cz/zkousky/zvp3-zkouska-vodnich-praci-3-stupen_18.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₆: https://www.zachranari.cz/zkousky/zvp-c-zkouska-vodnich-praci-cadaver_14.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₇: https://www.zachranari.cz/zkousky/zlp1-zkouska-lavinovych-praci-1-stupen_3.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₈: https://www.zachranari.cz/zkousky/zlp2-zkouska-lavinovych-praci-2-stupen_8.html [cit. 2021-08-1].
- URL₂₉: https://www.zachranari.cz/zkousky/zlp3-zkouska-lavinovych-praci-3-stupen_19.html [cit. 2021-08-1].
- URL₃₀: https://www.zachranari.cz/zkousky/zlp-c-zkouska-lavinovych-praci-cadaver_13.html [cit. 2021-08-1].
- URL₃₁: https://www.zachranari.cz/zkousky/zzi-zkouska-zachrannych-praci-ze-zamrzle-plochy_16.html [cit. 2021-08-1].
- URL₃₂: <https://www.iro-dogs.org/en/home> [cit. 2021-08-1].
- URL₃₃: Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR č. 41/2012 ze dne 15. listopadu 2012, kterým se stanoví podmínky pro zřízení služební kynologie u HZS České republiky. [cit. 2021-08-1].
- URL₃₄: https://www.frydlantno.cz/html/soubory/mimoradne-udalosti/11_propagacni/Hlucin_zachranny_utvar.pdf [cit. 2021-08-1].
- URL₃₅: <https://www.hzscr.cz/hasicien/docDetail.aspx?docid=21881928&docType=ART&chnum=4> [cit. 2021-08-1].
- URL₃₆: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d> [cit. 2021-08-1].

- URL₃₇: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d> [cit. 2021-08-1].
- URL₃₈: <https://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=86974> [cit. 2021-08-1].
- URL₃₉: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx> [cit. 2021-08-1].
- URL₄₀: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php#2.1.4> [cit. 2021-08-1].
- URL₄₁: <https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/poslani-a-ukoly> [cit. 2021-08-1].
- URL₄₂: <https://kzjcr.cz/o-nas/> [cit. 2021-08-1].
- URL₄₃: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-5-2015.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d> [cit. 2021-08-1].
- URL₄₄: <https://www.sirius-rescue.cz/> [cit. 2021-08-1].
- URL₄₅: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d> [cit. 2021-08-1].

8 Přílohy

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled regionálních brigád SZBK ČR.....	37
Tabulka 3: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 5. 2016 - 31. 12. 2016.....	62
Tabulka 4: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 5. 2017 - 28. 12. 2017.....	63
Tabulka 5: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 1. 2018 - 31. 12. 2018.....	64
Tabulka 6: Praktické nasazení ZBK SZBK ČR v období 1. 1. 2019 - 31. 12. 2019.....	65
Tabulka 7: Praktické nasazení ZBK SZBK v období 1. 1. 2020 až 31. 12. 2020.....	66
Tabulka 8: Celkové shrnutí praktických nasazení ZBK SZBK ČR v období od 1. 5. 2016 – 31. 12. 2020.....	68

8.2 Seznam grafů

Graf 1: Grafické vyjádření druhů praktických vyhledávání za jednotlivá období.....	70
Graf 2: Grafické vyjádření druhů praktických zásahů za období od 1. 5. 2016 do 31. 12. 2020.....	70